

COLNÉ aktuality

Dvojmesačník Colnej správy SR • VIII. ročník • 1-2/2010

Múzeum K-S 14 v Králikoch otvorilo unikátnu expozíciu finančnej stráže

História colnej a finančnej správy je skutočne pestrá. Presvedčíte sa o tom aj v našom novom seriáli, ktorý vás prostredníctvom zaujímavých fotografií preniesie do minulých čias. Na úvod zavítame do unikátnej expozície Finančnej stráže ČSR 1918 – 1948, ktorá popisuje osudy niektorých príslušníkov tejto dnes už neexistujúcej ozbrojenej zložky. Expozícia je umiestnená v podzemí pevnosti Pechotného zrubu K-S 14 „U cihelny“ v Králikoch. Pracovníci múzea a dobrovoľníci ju pripravovali tri roky, a to v spolupráci s ďalšími piatimi českými múzeami a partnermi zo Slovenska.

1. Ukážka repliky dreveného domčeka so šindľovou strechou z oblasti Orlických hôr. Takéto domčeky slúžili pred rokom 1918 ako služobne finančnej stráže (FS). Vľavo figurína klasického pašeráka z 30. rokov 20. storočia s civilným bicyklom značky JAS, ktorý bol bežne využívaný ozbrojenými zbrojmí počas prvej ČSR.

2. Sako, čapice so štítkom a výzbroj príslušníkov finančnej stráže používané v období rokov 1945 – 1948. Náplečníky rovnošaty sú označené päťramennými hviezdami, ale názvy hodností zostali také isté ako za čias prvej ČSR. Vľavo dole je prilba príslušníka Stráže obrany štátu, ktorú tiež slangovo označovali ako „vajíčko“.

3. Výbava každej kancelárie finančnej stráže ČSR: mapa krajiny a ostatné služobné pomôcky potrebné na výkon služby. V pozadí vpravo plastika československého leva a pamätná tabuľa s 41 menami zavraždených alebo padlých príslušníkov FS v bojoch s henleinovcami v roku 1938.

4. Celkový pohľad na expozíciu (panely s vitrínami) – vzadu imitácia pohraničného oddelenia finančnej stráže z obdobia Rakúsko-Uhorska; osem panelov a približne 120 trojrozmerných vzácnych exponátov, ktorých sa už nezachovalo veľa, lebo boli po zrušení FS väčšinou zničené.

Podrobnejšie informácie na <http://cihelna.militaryclub.info/>

Text: Jiří Panuš (kurátor zbierok), mjr. Ing. Marcel Šuštiak
Foto: Ing. Ladislav Tóth

Nemyslite na to, čo v živote nechcete... Ani len zo žartu!

Od detstva počúvam rady, aby som myslela pozitívne. Snažím sa, to áno. Ale až po prečítaní istej knihy som pochopila, že som mala od pozitívneho zmýšľania poriadne ďaleko. Na vzdelanostnej stupnici som bola len kdesi na základnej škole, dnes ju viac-menej úspešne dokončujem a robím prijímačky na strednú. Poviem vám, zvládnuť takéto „štúdium“, dá poriadne zabrať, a to nie som žiadna pesimistka. Negatívne myšlienky si, žiaľ, cestu do nášho vnútra vždy nájdu. Veď sa len zamyslite, koľko vecí, ktoré sa zrodia denne vo vašej hlave, obsahujú čosi negatívne. Keď sa vám potom veci nedaria a situácie sa komplikujú, je už neskoro nadávať. Len čo venujete energiu niečomu negatívnemu, privolávané si to, a väčšinou úspešne. Len sa zamyslite, koľkokrát ste si spomenuli na osobu, ktorú ste nechceli stretnúť a do pár minút už kráčala proti vám. Alebo situácia, ktorú ste nechceli zažiť, zrazu sa pekne zrealizovala z vášho tichého „prania“. Našťastie, funguje to aj naopak, len sa treba snažiť. Práve preto vám v roku 2010 prajem len pozitívne myšlienky, čo najčastejší úsmev na perách a kopec príjemných zážitkov i ľudí, ktorých si do svojho života takto pritiahnete.

Dana Sýkorová

COLNÉ AKTUALITY

časopis Colnej správy Slovenskej republiky
VIII. ročník

REDAKČNÁ RADA

JUDr. Ľubomíra Vrobelová (predseda),
JUDr. Eva Bôriková, PhD., Mgr. Stanislav Ďurina, Bc. Zuzana Holodová,
Mgr. Vojtech Jakab, Miroslav Nedorost, Mgr. Dana Sýkorová,
Ing. Marcel Šuštiak, Bc. Juraj Záhumentský

REDAKTORKA: Mgr. Dana Sýkorová
dana.sykorova@colnasprava.sk

ADRESA REDAKCIE: časopis Colné aktuality
Mierová ulica č. 23, 815 11 Bratislava

TELEFÓN: 02 / 48 27 32 02
FAX: 02 / 43 42 44 08

GRAFICKÁ ÚPRAVA: MAGNET PRESS, SLOVAKIA s. r. o.
Šustekova 8, 851 04 Bratislava-Petržalka

REGISTRAČNÉ ČÍSLO: 2920/2003

ISSN 1336-8907

Redakcia si vyhradzuje právo upravovať príspevky tak, aby sa po redakčných úpravách nezmenil ich význam.

NEVYŽIADANÉ RUKOPISY ANI OBRAZOVÉ PREDLOHY NEVRACIAME.
Kopírovať, publikovať, elektronicky alebo inak rozširovať ktorúkoľvek časť časopisu Colné aktuality možno iba na základe písomného povolenia redakcie.

© COLNÁ SPRÁVA SR, 2010

Obsah

Múzeum K-S 14 v Králikoch otvorilo unikátnu expozíciu finančnej stráže	2
(Jiří Panuš – kurátor zbierok, mjr. Ing. Marcel Šuštiak)	
Nemyslite na to, čo v živote nechcete... Ani len zo žartu!	3
(Mgr. Dana Sýkorová)	
Novoročný príhovor	4
(gen. JUDr. Eleonóra Kročianová)	
Medzinárodný deň colníctva 2010	4
(kpt. PhDr. Miroslava Slemenská)	
Zástupcovia Ministerstva energetiky USA a FBI sa stretli s colníkmi na východe Slovenska	5
(mjr. JUDr. Andrej Hanus, PhD., Mgr. Dana Sýkorová)	
Výmena skúseností v oblasti koordinácie záležitostí EÚ	6
(npor. Ing. Jana Držíková)	
Úspešná zbierka CÚ Trnava potešila skalické deti	6
(mjr. Bc. Silvester Nestarec)	
Slovenské top prípady	7
(mjr. Ing. Renáta Kravcová, npor. Ing. Tatiana Lukáčiková, Mgr. Dana Sýkorová)	
Zahraničné top prípady	7
(Mgr. Dana Sýkorová)	
Novinky v spotrebných daniach	8
(mjr. Ing. Renáta Kravcová)	
História a súčasnosť laboratória	10
(pplk. Ing. Ladislav Bistrický)	
Piate výročie vzniku Colného kriminálneho úradu	12
(kpt. Ing. Martina Kereková, kpt. Mgr. Stanislav Ďurina)	
Prešovskí colníci spoznávali praktiky nelegálnych obchodníkov s umením	13
(mjr. Ing. Renáta Kravcová)	
Bratislava a okolie	14
(npor. Ing. Tatiana Lukáčiková, Mgr. Dana Sýkorová)	
Colná správa a finančná stráž pred vznikom Československej republiky (1917 – 1918)	16
(mjr. Ing. Marcel Šuštiak)	
Naša kronika	18
(CÚ Michalovce, CÚ Trenčín)	
Pri hĺbe plastu nachádza potrebný pokoj	19
(Mgr. Dana Sýkorová)	
Fotosúťaž	20
(npor. Jozef Kontura)	

Novoročný príhovor

Vážené kolegyně, vážení kolegovia,

máme tu nový rok, a to je pre mňa obdobie, v ktorom by som sa Vám, rovnako ako v predchádzajúcom období, rada v niekoľkých riadkoch prihovorila. Dovoľte mi touto cestou prejaviť Vám všetkým úctu a poďakovanie za Vašu prácu, ktorú ste vykonávali počas celého uplynulého roku 2009. Môžem Vám úprimne povedať, že by mi zabralo veľmi veľa času vymenovať všetky úlohy, ktorých vykonanie ste svedomito v každodenných povinnostiach plnili, a to na vysokej profesionálnej úrovni.

Všetci sa isto môžeme zhodnúť v tom, že uplynulý rok bol svojím obdobím náročný nielen pre colnú správu, ale aj pre celú Slovenskú republiku. Zámerné nepoužijem slová, ktorými sú označované príčiny negatívneho vývinu vo svete obchodu a ekonomiky, pretože som presvedčená, že slovenská colná správa robí všetko pre to, aby bol v čo najväčšom rozsahu vytvorený ústretový priestor pre podporu našej ekonomiky a jej hospodárskeho rozvoja.

Každá pozícia v colnej správe, či už za ňou stojí colník alebo civilný zamestnanec, je podľa môjho názoru priestorom, v ktorom vytvárame svojou prácou, odbornosťou či svojimi postojmi obraz o slovenskom colníctve. Verím, že stanovené ciele v smerovaní colnej správy budú našim spoločným príčinám dôvodom na spokojnosť s našou činnosťou v budúcich obdobiach a colná správa tak

získa status jedného z pilierov, na ktorom stojí fungovanie našej ekonomiky. Už dnes viem povedať, že táto činnosť jednoduchou nebude, no spoločnými silami ju určite zvládneme a v závere ju budeme môcť vyhodnotiť ako činnosť úspešnú a efektívnu.

Vážené kolegyně, vážení kolegovia,

všetci si uvedomujeme, že nás čaká ďalší rok, ktorý bude na plnenie našich úloh a povinností rokom zložitým a náročným. Veď činnosť colníka prináša každým dňom niečo nové, špecifické, s čím je nevyhnutné sa vo výkone štátnej služby vysporiadať a zvládnuť to na vysokej profesionálnej úrovni. Z toho dôvodu Vám prajem v tomto novom roku 2010 mnoho pracovných, ale aj osobných úspechov sprevádzaných najmä zdravím, šťastím a pohodou.

gen. JUDr. Eleonóra Kročianová
generálny riaditeľ CR SR

Medzinárodný deň colníctva 2010

Na inauguračnom zasadnutí Rady pre colnú spoluprácu v roku 1953 v Bruseli asi málokto z jej členov predpokladal, že práve deň ich stretnutia – 26. január – bude od roku 1983 považovaný za Medzinárodný deň colníctva.

Táto tradícia prejavu úcty k povolaniu colníkov sa v roku 2010 v radoch slovenskej colnej správy premietla do novej dimenzie. Generálna riaditeľka gen. JUDr. Eleonóra Kročianová totiž po prvýkrát na pôde CR SR odovzdala čestné uznanie WCO (Svetovej colnej organizácie) za výnimočné služby pre colnú administratívu Slovenskej republiky do rúk necolníkov. Čestné uznanie WCO si prevzali predseda Slovenskej obchodnej a priemyselnej komory doc. Ing. Peter Mihók, CSc., a prezident Zväzu logistiky a zasielateľstva Slovenskej republiky Ing. František Komora. Čestné uznanie však získalo aj osem colníkov: plk. PhDr. Jozef Turčák, prvý námestník generálneho riaditeľa CR SR; pplk. JUDr. Eva Bóriková, PhD., riaditeľka odboru medzinárodných vzťahov; pplk. Ing. Milan Sládek, riaditeľ CÚ Trnava; pplk. Ing. Ivan Kuterka, riaditeľ CÚ Trenčín; mjr. Ing. Gabriel Papp, vedúci Pobočky CÚ Dobrá – TKD, CÚ Michalovce; kpt. JUDr. Andrej Hanus, PhD., vedúci oddelenia európskych a medzinárodných záležitostí; kpt. Mgr. Vojtech Jakab,

hovorca generálneho riaditeľa CR SR; mjr. Ing. Henrich Černuško, zaradený na oddelenie zdieľaných kompetencií Colného odboru CR SR.

Generálna riaditeľka v slávnostnom príhovore vyzdvihla, aké je dôležité vytvárať prostredie ústretovosti a spolupráce medzi colníkmi a zástupcami obchodnej sféry, bez čoho nie je možné dosiahnuť úspech ani rozvoj. Slová generálnej riaditeľky sa niesli v duchu hlavnej myšlienky Medzinárodného dňa colníctva pre rok 2010, ktorú určil v poradí deviaty generálny tajomník WCO Kunio Mikuriya: „Customs and business: improving performance through partnerships – Colníctvo a obchodná sféra: spoluprácou k lepším výsledkom“. Colné správy chcú aj prostredníctvom tohto motta verejnosť ubezpečiť, že majú záujem vytvárať dialóg, priestor pre spoluprácu, ale hlavne chcú obmedziť existenciu bariér a prekážok, ktoré by mohli brániť hladkému priebehu obchodovania.

kpt. PhDr. Miroslava Slemenská

Zástupcovia Ministerstva energetiky USA a FBI sa stretli s colníkmi na východe Slovenska

Začiatkom februára 2010 sa na CÚ Michalovce a CÚ Košice uskutočnilo školenie zástupcov colných úradov, Úradu hraničnej a cudzineckej polície Ministerstva vnútra SR, Regionálneho úradu verejného zdravotníctva so sídlom v Košiciach a Prezídia PZ zamerané na odhaľovanie rádioaktívnych materiálov a následných vyšetrovacích postupov. Za americkú stranu sa na ňom zúčastnili zástupcovia ministerstva energetiky, Laboratória Pacific Northwest National, Laboratória Oak Ridge National, Federálneho úradu pre vyšetrowanie a Velvyslanectva USA v Bratislave.

Stretnutie pod záštitou memoranda

Školenie sa realizovalo na základe Memoranda o porozumení uzatvoreného medzi CR SR a Ministerstvom energetiky USA ohľadne spolupráce pri predchádzaní nezákonnej prepravy jadrových a iných rádioaktívnych materiálov, na ktorého základe získava naša colná správa pomoc vo forme školení a dodávok detekčnej techniky. Toto školenie vychádza z politiky Ministerstva energetiky USA označovanej ako „Second Line of Defense“, ktorá preveruje postupy a akcioskopnosť colných a policajných orgánov pri nezákonnom dovoze jadrových a rádioaktívnych materiálov. V prípade SR sa tiež preverovala súčinnosť s ostatnými štátnymi orgánmi, najmä s Úradom verejného zdravotníctva SR a v ďalšom konaní s vyšetrovateľmi PZ pri vyšetrovaní prípadov nedovoleného nakladania so spomínanými materiálmi.

Bez výmeny informácií to nejde

V prvý deň školenia vystúpili s príspevkom slovenskí účastníci. Objasnili aktuálne hrozby v oblasti pašovania jadrových a rádioaktívnych materiálov, zákonnú úpravu v tejto oblasti, pôsobenie a úlohu Úradu verejného zdravotníctva SR pri záchytoch a odoberaní vzoriek z týchto materiálov. Na záver zástupca Prezídia PZ uviedol svoj pohľad a skúsenosti s vyšetrovaním a dokumentovaním prípadov nezákonného nakladania s jadrovým a rádioaktívnym materiálom. Priestor dostali aj zástupcovia americkej strany, ktorí sa venovali základom radiácie, jej účinku na ľudské zdravie, bezpečnému nakladaniu s jadrovým a rádioaktívnym materiálom, procesu získavania dôkazov pri pašovaní týchto materiálov, jadrovým a rádiologickým zariadeniam, ako aj podvodom s jadrovým materiálom.

Preverovali seba i detekčné brány

Školenie bolo zamerané hlavne na praktické aspekty. Pre zúčastnených boli pripravené viaceré cvičenia, na ktorých si mohli overiť svoju pripravenosť na konkrétne situácie z výkonu štátnej služby. Na začiatku cvičenia colníci z oddelenia špeciálnych technológií CÚ Michalovce a Stanice CÚ Michalovce predviedli vzorovú ukážku postupu pri identifikovaní páchatela, ktorý prepravil zdroj rádioaktívneho žiarenia z Ukrajiny na územie Slovenska. Pomocou detekčných prístrojov demonštrovali praktické postupy pri odhaľovaní takýchto materiálov, a to pri kontrole vozidiel, batožiny a osôb. Na hraničnom priechode Ubla sa v rámci zinscenovaných situácií preverovala aj funkčnosť detekčných brán a následné postupy colníkov pri radiačnom poplachu.

Zasahovali v kaviarni i na letisku

Nasledujúci deň bola na CÚ Michalovce vytvorená „kaviareň Monaco“, kde malo dôjsť k odovzdaniu zdroja žiarenia. Účastníci školenia museli pri tomto cvičení predviesť svoje zručnosti pri využívaní batohu na utajenú formu identifikácie jadrových a rádioaktívnych materiálov. „Pašerák“ sa nevyhol ani dôkladnej kontrole ručnými detekčnými prístrojmi, po ktorej colníci vykonali ďalšie potrebné úkony pri vyšetrovaní prípadu. Jedno z cvičení sa realizovalo aj na košickom letisku. Účastníci školenia mali k dispozícii odletový terminál,

kde demonštrovali schopnosť identifikovať osoby, ktoré sa snažili prepraviť rádioaktívny zdroj na palubu lietadla. Colníci pri akcii využívali batohy na detekciu žiarenia, ako aj ďalšie ručné detekčné prístroje. Po skončení cvičenia mali účastníci označiť všetky osoby podieľajúce sa na nakladaní so žiaričom, nájsť ho a vykonať všetky potrebné opatrenia na zaistenie bezpečnosti prostredia, prehliadky osoby a jej následné zadržanie vyšetrovateľom PZ.

Colníci si odniesli cenné skúsenosti a praktický dar

Cieľom praktických cvičení bolo preveriť schopnosť colných a ďalších zúčastnených orgánov reagovať na hrozby pri nezákonom nakladaní s rádioaktívnym a iným jadrovým materiálom. Po každom z cvičení sa navyše zosumoval postup zasahujúcich colníkov, ktorý zhodnotil zástupca FBI Eric Tentarelli. Účastníci cvičenia sa tak dozvedeli aj o prípadných nedostatkoch, ktoré musia v podobných situáciách odstrániť. Okrem praktických skúseností a užitočných informácií dostali Slováci aj dva batohy na identifikáciu gama a neutrónového žiarenia. Tie budú na základe rozhodnutia vedenia colnej správy odovzdané na colné úrady na odhaľovanie prípadov pašovania jadrových a rádioaktívnych materiálov. Svoje si však odniesli aj zástupcovia americkej strany. Poznatky získané na tomto školení a videozázbery z neho budú využívať na vzdelávacie účely colníkov a policajtov ostatných krajín zodpovedných za kontrolu a odhaľovanie prípadov pašovania takýchto materiálov.

Dôležité slová na záver

Vďaka školeniu v Michalovciach sme zástupcom Ministerstva energetiky USA

a FBI demonštrovali schopnosť a vysokú profesionálnu úroveň našich kolegov z CÚ Michalovce, ako aj ostatných colníkov pri odhaľovaní prípadov nezákonného nakladania s jadrovými a rádioaktívnymi materiálmi. Vzhľadom na úspešný výsledok školenia je potrebné poďakovať všetkým jej účastníkom za ich aktívny prístup, a to najmä vedeniu CÚ Michalovce a CÚ Košice za podporu a pomoc pri organizovaní školenia, ktoré jednoznačne prispelo k pozitívnemu obrazu colnej správy vo vzťahu k zahraničiu.

mjr. JUDr. Andrej Hanus, PhD., a -ds-

Výmena skúseností v oblasti koordinácie záležitostí EÚ

Zástupcovia colných správ členských štátov EÚ si prostredníctvom komunitárneho programu Customs 2013 opäť vymieňali skúsenosti. Tentoraz sa zamerali na oblasti organizácie, riadenia a koordinácie procesu pri prijímaní legislatívy EÚ.

Kolegovia z lotyšskej colnej správy, pani Dace Jéče a pán Karlis Sprogis, požiadali slovenskú colnú správu o zorganizovanie pracovnej návštevy, počas ktorej by sa mohli oboznámiť s mechanizmom pri tvorbe stanovísk k legislatívnym návrhom Európskej komisie. Chceli tiež spoznať spoluprácu prebiehajúcu medzi štátnymi orgánmi, európskymi a medzinárodnými inštitúciami v colnej oblasti. Colníci zo Slovenska im vyhovelí a lotyšských kolegov privítali začiatkom februára. Program ich pracovnej návštevy sa začal na Ministerstve financií SR, kde ich prijala riaditeľka colného odboru Ing. Dagmar Moravčíková a Mgr. Sláva Partiková. Lotyši sa oboznámili s koordináciou rozhodovacieho procesu v záležitostiach EÚ v rezorte MF SR. Ich program pokračoval nasledujúci deň na CR SR, kde ich prijal prvý námestník generálneho riaditeľa CR SR plk. PhDr. Jozef Turčák. So zástupcami odboru medzinárodných vzťahov CR SR diskutovali aj o spôsobe zapojenia colnej správy do procesu tvorby či pripomienkovania a schvaľovania legislatívnych návrhov EÚ. Obe strany sa zhodli na tom, že spôsoby koordinácie záležitostí EÚ v Lotyšsku aj na Slovensku sú si v mnohom podobné. Tak na slovenskej, ako aj na lotyšskej strane by sa však našli oblasti, ktoré by sa dali vylepšiť. Vzájomná výmena skúseností len potvrdila, že takéto pracovné návštevy prispievajú k zlepšeniu postupov uplatňovaných v jednotlivých oblastiach colníctva. Uvítali by sme preto širšie využitie nástroja programu Customs 2013 aj našimi kolegami.

npor. Ing. Jana Držíková

Úspešná zbierka CÚ Trnava potešila skalické deti

Colníci z CÚ Trnava dostali koncom roka 2009 ďakovný list od riaditeľky Detského domova v Skalici. Colníci totiž ešte v jesenných mesiacoch (pri príležitosti Národného dňa colníkov) zorganizovali finančnú zbierku, ktorej výťažok bol určený pre deti skalického detského domova. Za peniaze od colníkov deťom kúpili vianočné darčeky v podobe ošatenia, obuvi, posteľnej bielizne a tety z domova nezabudli ani na detmi obľúbené sladkosti. Pod vianočným stromčekom si tak každý našiel niečo, čo ho potešilo. Darčeka sa dočkali aj colníci, ktorých hriali ešte dlho pri srdci šťastné úsmevy malých obyvateľov domova.

mjr. Bc. Silvester Nestarec

Slovenské top prípady

Aj podvodníka je možné podviesť

Prešovským colníkom sa v januári podaril kuriózný záchyt. Počas akcie zameranej na kontrolu tovaru podliehajúceho spotrebným daniam a na vyhľadávanie tovaru, ktorý unikol colnému dohľadu a daňovému dozoru, odhalili tri prípady porušenia daňových predpisov. Spomínaného prekvapenia sa však dočkali až pri obci Vranov nad Topľou. Zastavili osobné motorové vozidlo, ktorého vodič sa priznal, že preváža 40 kartónov cigariet. Pri kontrole zabezpečeného tovaru kartóny skutočne našli. Nesedel len ich obsah. V jednotlivých kartónoch totiž boli len po dve spotrebiteľské balenia cigariet (namiesto desať škatuliek) a zvyšok bol vyplnený nastrihaným papierom. Vodič, ktorý toto „fajčivo“ kúpil od neznámej osoby ukrajinskej národnosti, tak na svoje nekalé úmysly doplatil dvojnásobne. Namiesto deklarovaných 8 000 kusov cigariet, za ktoré zaplatil, v skutočnosti kúpil iba 1 600 kusov. Aj tie však budú po ich prepadnutí v prospech štátu zlikvidované.

Za pašované cigarety mu hrozí dvojaký trest

Colníkom z CÚ Prešov sa v rámci vykonávania daňového dozoru podaril ešte jeden úspešný záchyt. V súčinnosti s dopravnou policajnou hliadkou z Vranova nad Topľou zastavili v obci s rovnomeným názvom osobné motorové vozidlo s košíčkou evidenčnou značkou. Pri kontrole interiéru a batožinového priestoru našli 10 000 kusov cigariet označených ukrajinskou kontrolnou známku, pri

ktorých colný a daňový únik predstavuje výšku 1 230,34 eura. Páchatelovi za ne hrozí trest odňatia slobody na šesť mesiacov až tri roky. Hliadka však v aute objavila aj 72 000 kusov cigariet označených slovenskou kontrolnou známku, ktorá nie je v súlade so zákonom. Takto označené spotrebiteľské balenie cigariet totiž bolo možné predávať len do 31. 10. 2009. Cigarety sú teda aj v tomto prípade považované za neoznačené, za čo hrozí mužovi pokuta vo výške 66,38 až 33 193,91 eura. Všetky zabezpečené cigarety budú po prepadnutí v prospech štátu zlikvidované.

mjr. Ing. Renáta Kravcová a -ds-

Bratislavský colníci stavili na prevenciu

Colníci stanic CÚ Bratislava vykonali začiatkom februára 2010 kontrolu zameranú na dodržiavanie ustanovení zákona č. 200/2004 Z. z. o opatreniach proti porušovaniu práv duševného vlastníctva pri dovoze, vývoze a spätnom vývoze tovaru v znení neskorších predpisov. Zamerali sa tiež na pátranie po tovare, ktorý unikol colnému dohľadu a daňovému dozoru. Skontrolovali viacero bratislavských firiem, ktorým prezreli všetky priestory prevádzok, vyžiadali si nadobúdacie doklady od tovaru nachádzajúceho sa v prevádzke. V prípade tovaru dovezeného z tretej krajiny subjekty predložili aj diel 3/8 JCD. Colníci tiež skontrolovali platby do zahraničia za tovar nachádzajúci sa v prevádzke. Bloková pokuta vo výške 320 eur bola uložená len v jednom prípade, keďže fyzická osoba neuposlúchla výzvu colníkov a bránila im pri výkone ich činnosti. Colníci nezistili žiadne prípady porušovania práv duševného vlastníctva na domácom trhu. Pri kontrole priestorov spomínaných subjektov však našli 11 kusov spotrebiteľských balení liehu (SBL), ktoré neboli označené v súlade so zákonom. Objavili tiež štyri plastové kanistre, v ktorých sa nachádzala tmavohnedá tekutina so zápachom liehu, vykazujúca koncentráciu 14 % alkoholu v množstve približne 40 litrov. SBL a predmetné plastové balenia colníci zabezpečili.

npor. Ing. Tatiana Lukáčiková

Zahraničné top prípady

Banány doviezli aj s bielym práškom

Španielska polícia objavila 100 kilogramov kokainu ukrytého v škatuliach s banánmi, ktoré boli určené na predaj v miestnych supermarketoch. Na nezvyčajnú bielu podstielku prišli po tom, čo zamestnanec supermarketu vyprázdnil škatuľu banánov a na dne našiel balík s bielym práškom. Policajti preto prehľadali banánové škatule vo všetkých obchodoch siete a našli 100 kilogramov drogy v hodnote 4,5 milióna eur. Testy potvrdili, že išlo o kokain. Obchodný reťazec však v pašovaní prsty nemal. Podľa vyšetrovateľov sa droga dostala do škatúl pre chybu pašerákov drog, ktorí nemali dostatok času na vyloženie tovaru pred distribúciou do supermarketov.

Prezradili ju vtáky

Na rusko-čínskom hraničnom priechode colníci zadržali ženu z Ruska, ktorá chcela vo svojom kabáte prepašovať z Číny 50 malých papagájov rodu Agapornis. Rusku prezradili samotné vtáky, ktoré sa pod kabátom prebudili a začali vydávať hlasné zvuky. Podľa colníkov boli papagáje také hlučné, že sa jednoducho nedali nepočuť. Ukričané papagáje, ktorých celková hodnota bola približne 10 000 rubľov (cca 240 eur), nakoniec pašerácke skonfiškovali.

Peniaze mal ukryté v dámskom korzete

Nemecký dôchodca si zvolil skutočne netradičný spôsob prevozu peňazí. Obeživo, ktoré chcel prepašovať z Nemecka do Švajčiarska, si schoval do dámskeho korzetu. Colníkom táto ženská časť odevu, ktorú mal dedko pod oblečením, pre-

kvapila. Ešte viac ich však šokoval obsah, ktorý ukrývala, a to 150 000 eur. Mužovi s korzetom plným peňazí hrozí pokuta, pretože ich prevoz mal pred cestou nahlásiť. Colníkom sa totiž musí písomne oznámiť každá hotovosť nad 10 000 eur. Platí to aj pre akcie a šeky. Ak to cestujúci neurobia, hrozí im zhabanie peňazí a vysoká pokuta.

Colníkom upútalo mladíkovo zmätočné konanie

Colníci objavili na slovinsko-chorvátskej hranici pri kontrole vozidla 19-ročného Rakúsana desať kilogramov heroínu. Mladík doplatil na svoje neisté a zmätočné šoférovanie, ktoré bolo colníkom podozrivé, a tak ho podrobili spomínanej kontrole. Prvé vrecúško drogy našli v reproduktore v batožinovom priestore, postupne však colníci objavili v automobile 20 balení heroínu. Zhabaný kontraband by mal na trhu hodnotu pol milióna eur. Mladíkovi hrozí podľa platnej legislatívy nepodmienečný trest odňatia slobody až na desať rokov.

Drogy ukrýval vo svojom tele

Pokus o pašovanie nevyšiel ani 29-ročnému cudzincovi afrického pôvodu, ktorý chcel z Poľska cez české územie previezť do Rakúska 160 gramov kokainu. Muž cestujúci v medzinárodnom rýchliku sa správal podozrivo, čím na seba priťahol pozornosť českých colníkov. Ich podozrenie potvrdil röntgen a CT vyšetrenie. Cudzinec totiž pašoval vo svojom tele drogu v štyroch kontajneroch, za čo mu hrozí pobyt za mrežami až na desať rokov.

-ds-

Novinky v spotrebných daniach

Vysoká aktivita našich poslancov zo záveru minulého roka sa premietla do množstva schválených noviel zákonov, ktoré sa dotkli takmer všetkých zákonov o spotrebných daniach. Naši zákonodarcovia tak urobili na základe zmien, ktoré nastali v európskej legislatíve. Novela obišla len spotrebnú daň z elektriny, uhlia a zemného plynu. Asi najzaujímavejšími úpravami prejde spotrebná daň z liehu, ktorá vyvolala veľký záujem verejnosti už v čase, keď ešte ani nebola podpísaná prezidentom.

Novela zákona o spotrebnej dani z liehu v skratke

V novembri 2009 bol v Zbierke zákonov zverejnený zákon č. 474 z 22. 10. 2009, ktorým sa mení a dopĺňa zákon o spotrebnej dani z liehu s účinnosťou od 1. 3. 2010. Niektoré jeho ustanovenia však nadobudnú účinnosť až od 1. 4. 2010 alebo dokonca až od 1. 1. 2011. Daňové subjekty by preto mali byť pripravené na nasledovné zmeny.

♦ Registrovaný odosielať

S účinnosťou od 1. 4. 2010 sa zavádza nový typ daňového subjektu, ktorým je „registrovaný odosielať“. Ten bude oprávnený v rámci podnikania na základe povolenia odosielať lieh v pozastavení dane po jeho prepustení do voľného obehu, pričom uvedený lieh nesmie v pozastavení dane prijímať ani skladovať. Zároveň sa k 31. 3. 2010 ruší daňový subjekt vystupujúci pod štatútom „daňovo splnomocnenec“. Registrácia mu zanikne priamo zo zákona a ak bude chcieť pokračovať vo svojej podnikateľskej činnosti, bude musieť požiadať o registráciu na iný daňový subjekt, napr. na oprávneného príjemcu.

♦ Príležitostný oprávnený príjemca

Od 1. 4. 2010 sa upravujú podmienky pre oprávneného príjemcu, ktorý príležitostne prijíma lieh z iného členského štátu v pozastavení dane. Lehota na prijatie celého množstva liehu nesmie byť dlhšia ako 60 kalendárnych dní odo dňa vydania povolenia prijať lieh z iného členského štátu v pozastavení dane. Súčasne sa dopĺňa ustanovenie, ktoré upravuje zánik povolenia prijať lieh z iného členského štátu v pozastavení dane, a to v prípade uplynutia spomínanej lehoty.

♦ Zvýšenie sadzby spotrebnej dane z liehu

Od 1. 3. 2010 sa zvyšuje základná sadzba dane z 939,38 eura/hl a. na 1 080 eur/hl a. a znížená sadzba dane sa zvyšuje zo 469,69 eura/hl a. na 540 eur/hl a.

♦ Výroba extraktov a macerátov

Od 1. 4. 2010 bude od spotrebnej dane oslobodený lieh, ktorý bude použitý na výrobu extraktov a macerátov. Musia však mať charakter rastlinných liečivých prípravkov a byť určené na vnútorné a vonkajšie použitie. Zníži sa tak administratívna záťaž pre malých podnikateľov zaoberajúcich sa touto činnosťou. Oslobodenie od dane sa však netýka liehu určeného na výrobu macerátov

a extraktov, ktoré sa použijú pri výrobe liehovín či príprave miešaných alkoholických nápojov.

♦ Výpis z obchodného registra a živnostenského registra

Zjednodušia sa aj pravidlá pre právnické alebo fyzické osoby, ktoré majú sídlo alebo trvalý pobyt na daňovom území. Pri podávaní žiadosti o zaradenie do evidencie užívateľských podnikov alebo o registráciu prevádzkovateľa lieho-

varníckeho závodu na pestovateľské pálenie ovocia, prevádzkovateľa daňového skladu a registrovaného odosielať od 1. 4. 2010 už nemusia predkladať colnému úradu výpis z obchodného či živnostenského registra.

♦ Označovanie spotrebiteľského balenia liehu

Od 1. 3. 2010 sa zavádza povinnosť označovať kontrolnou známkou aj spotrebiteľské balenie liehu (SBL) s menovitým objemom najviac 0,05 litra. Ide o tzv. poldecáky, ktoré sa na našom trhu objavujú v rôznych téglíkoch či vreckách. Takéto neoznačené SBL, ktoré bolo uvedené do daňového voľného obehu do 28. 2. 2010, bude možné predávať do 30. 9. 2010. Právnická alebo fyzická osoba, ktorá v rámci podnikania takýto lieh predáva neoznačený kontrolnou známkou, musí najneskôr do 31. 3. 2010 oznámiť colnému úradu počet SBL, ktoré má v držbe k 1. 3. 2010. Údaje musia byť roztriedené podľa obchodného názvu SBL, objemu SBL v litroch a objemovej koncentrácie liehu.

♦ Povinnosť oznámiť colnému úradu vlastníctvo výrobného zariadenia

S účinnosťou od 1. 3. 2010 sa dopĺňa § 20 (Výrobné zariadenie v podniku na výrobu liehu, jeho zabezpečenie a usporiadanie), a to nasledovne: Právnická alebo fyzická osoba, ktorá nemá vydané povolenie na výrobu a spracovanie liehu v liehovarníckom závode a jeho uvádzanie na trh podľa osobitného predpisu (v zmysle Vyhlášky 467/2002 Z. z. toto povolenie vydáva ministerstvo pôdohospodárstva) a má v držbe výrobné zariadenie alebo jeho časť, je povinná do 15 dní odo dňa vzniku tejto skutočnosti písomne oznámiť colnému úradu svoje identifikačné údaje, adresu umiestnenia tohto výrobného zariadenia alebo jeho časti, technické údaje, nákres a fotodokumentáciu tohto výrobného zariadenia alebo jeho časti.

Takýto postup sa vzťahuje aj na právnickú alebo fyzickú osobu, ktorej vydané povolenie na výrobu a spracovanie liehu v liehovarníckom závode a jeho uvádzanie na trh podľa osobitného predpisu zaniklo alebo bolo odňaté. Cieľom tejto zmeny je zavedenie databázy všetkých výrobných zariadení nachádzajúcich sa na daňovom území. Nadväzne na túto povinnosť zákon upravuje aj postup a povinnosti správcu dane po oznámení uvedených dát a takisto povinnosti daňového subjektu, ak dôjde k zmene nahlásených údajov.

♦ Zavedenie elektronického systému kontroly prepravy liehu v pozastavení dane alebo oslobodeného od dane (EMCS) k 1. 4. 2010

V porovnaní s doteraz platnou právnou úpravou sa zásadne mení postup pri preprave liehu v pozastavení dane a liehu oslobodeného od dane na daňovom území a na území Únie. Zaniknú papierové (tlačené) štvordielne sprievodné dokumenty, ktoré nahradí elektronický systém vyhotovovania sprievodného administratívneho dokumentu (e-AD). Samotný proces prebehne nasledovne: Odosielateľ liehu v pozastavení dane alebo oslobodeného od dane je povinný vyhotoviť návrh elektronického dokumentu, ktorý zašle colnému úradu odosielateľa. Ten údaje v elektronickom dokumente overí a prideli referenčný kód, ktorý odosielateľovi následne oznámi. Colný úrad potom odošle elektronický dokument správcovi dane v inom členskom štáte alebo colnému úradu príjemcu na daňovom území, ktorý je povinný odoslať elektronický dokument príjemcovi. Ten je povinný najneskôr do piatich kalendárnych dní odo dňa prijatia liehu elektronicky vyhotoviť správu o prijatí, ktorú prostredníctvom elektronického systému zašle colnému úradu príjemcu. Colný úrad príjemcu je povinný elektronicky overiť údaje v správe o prijatí. Ak sú správne, musí potvrdiť príjemcovi zaevidovanie správy o prijatí a zároveň odoslať potvrdenú správu o prijatí colnému úradu odosielateľa na daňovom území alebo správcovi iného členského štátu. Colný úrad odosielateľa, ktorý dostal správu o prijatí od colného úradu príjemcu alebo od správcu dane v inom členskom štáte, je povinný ju poslať odosielateľovi.

Systém sa bude zavádzať postupne

Takýto veľký a komplexný systém nemôže byť spustený naraz, pretože mnoho z hlavných účastníkov nebude pripravených na používanie nového systému v rovnaký čas. Členské štáty preto odsúhlasili implementovanie EMCS postupne, a to v jednotlivých funkčných stupňoch. Stupeň FS1 bude funkčný od 1. 4. 2010 do 31. 12. 2011 a stupeň FS2 bude funkčný od 1. 1. 2012. Stupeň FS0 predstavuje takzvané migračné obdobie (bude trvať od 1. 4. 2010 do 31. 12. 2010), ktoré predpokladá, že všetci príjemcovia liehu v režime pozastavenia dane sú schopní ukončiť e-AD elektronicky. Začať prepravu elektronicky však nemusia. Slovenská republika je aktuálne v spomínanom funkčnom stupni FS0. Znamená to, že od 1. 4. 2010 príjemca musí byť schopný prijať e-AD elektronicky a rovnako ho aj ukončiť, a to predložením Správy o prijatí tovaru miestne príslušnému colnému úradu elektronicky. V prípade, že preprava z iného členského štátu sa nezačne elektronicky, ale „papierovo“, je potrebné ju ukončiť „papierovo“. Takýto prípad môže nastať, keďže Poľsko a Dánsko budú schopné zabezpečiť elektronickú prepravu tovaru až od 1. 1. 2011.

Bez zásahu colníka

Veľkou devízou celého systému je to, že funguje bez priameho zásahu colníka. To znamená, že všetky úkony (kontrola správnosti údajov predložených daňovým subjektom, pridelenie referenčného kódu...) vykoná samotný systém. Elektronické dokumenty vyhotovené prostredníctvom systému kontroly prepravy tovaru budú daňové subjekty povinné podpísať zaručeným elektronickým podpisom, ak sa so správcom spotrebnej dane nedohodnú inak. Lieh

prepravovaný na daňovom území (ale i na území Únie) v pozastavení dane alebo oslobodený od dane už bude sprevádzať iba písomný dokument (nie papierový sprievodný dokument) obsahujúci referenčný kód pridelený colným úradom.

♦ Nová definícia dovozu a vývozu

V súvislosti so zavedením elektronického systému monitorovania a kontroly liehu prepravovaného v pozastavení dane sa upravuje postup daňových subjektov pri dovoze a vývoze liehu v pozastavení dane. Zdefinoval sa pojem pre vývoz liehu v pozastavení dane tak, že sa ním rozumie dopravenie liehu v pozastavení dane z daňového skladu alebo od registrovaného odosielateľa na miesto výstupu. Miestom výstupu je miesto, v ktorom lieh v pozastavení dane opúšťa územie Únie. Dovozom liehu sa rozumie prepustenie liehu do voľného obehu v mieste dovozu, pričom miestom dovozu sa rozumie miesto, kde sa lieh nachádza v čase prepustenia do voľného obehu.

♦ Nové podmienky pre obchodníkov so spotrebiteľským balením liehu

S účinnosťou od 1. 1. 2011 dochádza k zmene podmienok pri obchodovaní so SBL. V zmysle novej právnej úpravy budú existovať dve kategórie predajcov SBL, a to držiteľ povolenia na predaj a držiteľ oprávnenia na distribúciu.

♦ Držiteľ povolenia na predaj

Držiteľ povolenia na predaj môže predávať lieh v SBL alebo zo SBL len na konečnú spotrebu (nemôže predávať tento lieh inému držiteľovi povolenia na predaj tak ako doposiaľ a taktiež ho nemôže predávať ani držiteľovi povolenia na distribúciu). Nakupovať lieh uvedený v § 4 ods. 2 písm. a) v spotrebiteľskom balení, alebo ho inak odoberať na účel ďalšieho predaja v rámci podnikateľskej činnosti, môže len od právnickej osoby alebo fyzickej osoby, ktorej colný úrad vydal oprávnenie na distribúciu (nesmie už nakupovať od iného držiteľa povolenia na predaj). Držiteľ povolenia na predaj vydaného do 31. 12. 2010 sa automaticky stane držiteľom povolenia na predaj v zmysle novely zákona účinnnej k 1. 1. 2011 (nemusi opätovne žiadať o povolenie).

♦ Držiteľ oprávnenia na distribúciu

Právnická osoba alebo fyzická osoba, ktorá chce byť držiteľom oprávnenia na distribúciu, musí najneskôr do 15. 10. 2010 písomne požiadať colný úrad o vydanie oprávnenia na distribúciu a okrem štandardne stanovených podmienok musí spĺňať aj nasledovné:

- skladovacia plocha všetkých jej skladovacích priestorov presahuje 200 m²,
- jej ročný obrat z predaja spotrebiteľského balenia liehu je minimálne 100 000 eur,
- v stálom pracovnom pomere má viac ako desať zamestnancov.

Držiteľ oprávnenia na distribúciu môže predávať SBL držiteľovi povolenia na predaj, držiteľovi povolenia na distribúciu a taktiež ho môže predávať aj na konečnú potrebu (rozdiel oproti držiteľovi povolenia na predaj). Jeden daňový subjekt môže byť v prípade potreby držiteľom povolenia na predaj a držiteľom oprávnenia na distribúciu súčasne.

Vyšli v ústrety verejnosti

CÚ Prešov sa kvôli množstvu legislatívnych zmien rozhodol zorganizovať pracovné stretnutie s daňovými subjektmi (prevádzkovateľmi daňových skladov a oprávnenými príjemcami) patriacimi do jeho územnej pôsobnosti. Urobil tak ešte pred nadobudnutím účinnosti spomínanej novely zákona, aby spoločne predišli možným chybám. Myšlienku usporiadať takéto stretnutie mu vnukol záujem podnikateľskej verejnosti, ktorá sa po decembrovej mediálnej prezentácii novely zákona v rozhlasе dožadovala ďalších informácií. Telefonujúcich podnikateľov zaujímali najmä tie, ktoré súviseli s predajom SBL v daňovom voľnom obehu. Na prednáške, vzhľadom na špecifické zameranie subjektov, však boli otázky smerované predovšetkým na povinnosti, ktoré musia splniť, aby boli schopné od 1. 4. 2010 elektronicky ukončiť prepravu liehu z iného členského štátu v pozastavení dane.

mjr. Ing. Renáta Kravcová

História a súčasnosť laboratória

Colné laboratórium (CL) Colného riaditeľstva Slovenskej republiky je samostatným odborným útvarom s celoštátnou pôsobnosťou. Má dôležitú úlohu. V rámci rezortu MF SR je totiž jediným odborným pracoviskom so zameraním na expertíznu činnosť pre potreby colného konania a daňového dohľadu pri správe spotrebných daní. To, čo táto definícia znamená v praxi, vedia väčšinou len jeho zamestnanci. My vám však prostredníctvom riaditeľa CL pplk. Ing. Ladislava Bistrického v novom seriáli prezradíme viac. Na stránkach nášho časopisu sa budeme venovať problematike odberu vzoriek, činnostiam jednotlivých oddelení CL, ale aj jeho histórii.

Na začiatku bola skúšobňa

História CL siaha hlboko do minulého storočia. Význam colnej chémie sa totiž prejavil už po vzniku samostatného Československa, a to v súvislosti s faktickým vymieraním a platením cla. Predchodca CL vznikol na základe vládneho nariadenia č. 141 z 12. 7. 1923, ktorým sa zriadovala Chemicko-technická skúšobňa finančnej správy v Prahe. Jej úlohou bolo „uskutočňovanie analytických a mikroskopických rozborov, skúšaní, skúmaní a ohľadávaní surovín, výrobkov a tovaru všetkého druhu na príkaz ministerstva financií alebo na žiadosť úradov

a jednotlivcov, ako aj podávanie odborných posudkov ministerstvu financií a iným úradom podľa pravidiel vydaných ministerstvom financií“. Potreba zriadenia chemicko-technickej skúšobne a naplň jej činnosti má mnohé spoločné znaky s CL fungujúcim v súčasnosti, aj keď medzi zriadením oboch inštitúcií uplynulo 80 rokov. V dôvodovej správe, ktorá bola súčasťou osnovy vládneho nariadenia, totiž bolo uvedené:

„Finančná správa potrebuje chemicko-technickú skúšobňu, ktorá by bola oprávnená uskutočňovať chemické rozborov tovaru, ktorý podlieha colnému konaniu alebo je predmetom colných rozporov a otázok, tiež látok, ktoré sú predmetom spotrebných daní, dane nápojovej, dane potravinovej, dane z uhlia a poplatkov libelačných, ako aj odborne skúmať a prehliadať uvedený tovar a podávať o jeho vlastnostiach a povahe odborné posudky. Záujmy finančnej správy ďalej vyžadujú, aby táto skúšobňa ďalej uskutočňovala tiež informatívne rozborov (pre colné a iné úrady či strany), skúšala a navrhovala metódy k ľahkému a rýchlemu rozpoznávaniu rôznych druhov tovarov v colných úradoch, skúmala účelnosť a vhodnosť denaturačných prostriedkov pre lieh, cukor, soľ, masné oleje a pod. Keďže v Československu nebolo podobného ústavu, akým bola v Rakúsku Hospodárska chemická skúšobňa vo Viedni, bola uvedenými prácami po vzniku Československého štátu dočasne poverená „Skúšobná stanica technickej finančnej kontroly v Prahe; podriadená finančnému okresnému riaditeľstvu v Prahe, ktorá pôvodne bola určená len k tomu, aby uskutočňovala rozborov látok podliehajúcich

spotrebným daniam a to len pre určité správne obvody. Z dôvodu nutnosti musela byť jej pôsobnosť via facti rozšírená i na odbory iné a na celú oblasť Československej republiky. Zriadenie skúšobni nebude vyžadovať zvýšenie nákladov ani osobných ani vecných, pretože ide len o premenu stavu faktického v stav právny.“

Skúšobňa uskutočňovala rozborov a vydávala odborné posudky celkom samostatne, a to na základe zvláštneho cenníka. Vydávala tiež Vysvedčenia o výsledkoch rozborov, skúmaní a prehliadaní. Tieto listiny boli verejnými dokumentmi. Na to, aby boli uznané za platné, museli byť opatrené odtlačkom pečiatky skúšobne a podpísané dvomi úradníkmi. Skúšobňa sídlila v budove Zemského finančného riaditeľstva v Prahe.

Colná chémia stagnovala vyše 30 rokov

Počas druhej svetovej vojny skúšobňa vykonávala svoju činnosť na základe platných legislatív Protectorátu Čechy a Morava. Dekrétom prezidenta republiky z 27. 10. 1945 bola premenovaná na Chemicko-technický ústav finančnej správy v Prahe, ktorý bol funkčný do roku 1956. Opätovný rozvoj CL nastal až od 1. 1. 1990, keď došlo k úplnému uplatňovaniu cieľ. To si v oveľa väčšej miere

vyžadovalo vydávanie kvalifikovaných rozhodnutí o colno-tarifnom zatriedení tovaru v rámci colného konania. Preto v máji 1990 bolo na porade vedenia Ústrednej colnej správy ČSFR rozhodnuté o zriadení colno-technických laboratórií (CTL). Prvé CTL vzniklo ešte v roku 1990 v Prahe. V auguste 1991 vzniklo CTL aj v Bratislave, kde sa stalo súčasťou CÚ Bratislava.

Osamostatnilo sa a získalo akreditáciu

Vznikom Slovenskej republiky (1. 1. 1993) došlo k zmenám aj v colnej správe. Z Colného riaditeľstva pre Slovenskú republiku sa vytvorila Ústredná colná správa Slovenskej republiky (ÚCS SR). V rámci zmien došlo aj k presunu CTL z CÚ Bratislava pod ÚCS SR. Colno-technické laboratórium bolo organizačne zaradené ako 4. oddelenie colno-právneho odboru ÚCS SR. Laboratórium prešlo postupne jednotlivými etapami svojho budovania, a to hlavne po stránke vytvorenia právneho rámca pre zriadenie CL. V zmysle § 6 ods. 4) zákona č. 240/2001 Z. z. o orgánoch štátnej správy pre oblasť colníctva sa CL stalo samostatným odborným útvarom CR SR pod názvom Colné laboratórium CR SR. Od roku 2003 je akreditovaným subjektom

v zmysle medzinárodnej normy STN EN ISO/IEC 17025:2005 s akreditačným osvedčením č. S – 132 vydaným Slovenskou národnou akreditačnou službou. Venuje sa nasledovným činnostiam:

1. Expertízna činnosť pre potreby:

- správneho zatriedenia tovarov v rámci colného konania,
- správneho vymierania výšky spotrebných daní,
- overenia uvádzaných parametrov tovarov v rámci colného a daňového preverovania,
- vypracovanie názorov a komentárov k výsledkom expertíznej činnosti,
- overovanie pravosti kontrolných známkov.

2. Vypracovanie stanovísk a posudkov pre potreby:

- daňového dozoru,
- colného dohľadu.

3. Vypracovanie interných a externých aktov riadenia:

- vydávanie a pripomienkovanie nariadení vydávaných odbornými útvarmi colnej správy,
- vydávanie „Informácií“ a „Nariadení“ vo Vestníku colnej správy,
- vydávanie PP a ŠPP – interných aktov riadenia v CL,

- vypracovanie štandardov pre zabezpečenie colných úradov technickými prostriedkami na odber vzoriek.

4. Logistická činnosť:

- zabezpečenie tovarov a služieb pre potreby chodu CL,
- zabezpečenie tovarov a služieb pre colné úrady pre oblasť odberu vzoriek a manipuláciu s nimi.

V rámci expertíznej činnosti sa zameriava hlavne na analýzu vzoriek:

- obsahujúcich minerálne oleje,
- obsahujúcich lieh,
- ostatných potravín,
- ostatných komodít (napr. tabak, textil, plasty...),
- kontrolných známkov.

CL je v rámci CR SR zaradené do úseku výkonu služby ako odbor. Nachádza sa v areáli colnej správy na Bajkalskej ulici č. 24 v Bratislave, kam sa po zabezpečení priestorov a ich rekonštrukcii nasťahovalo v júni 2006. Dovedty sídlilo v budove CÚ Bratislava na Miletičovej ulici č. 42.

Organizácia musí byť

CL sa člení na dve oddelenia:

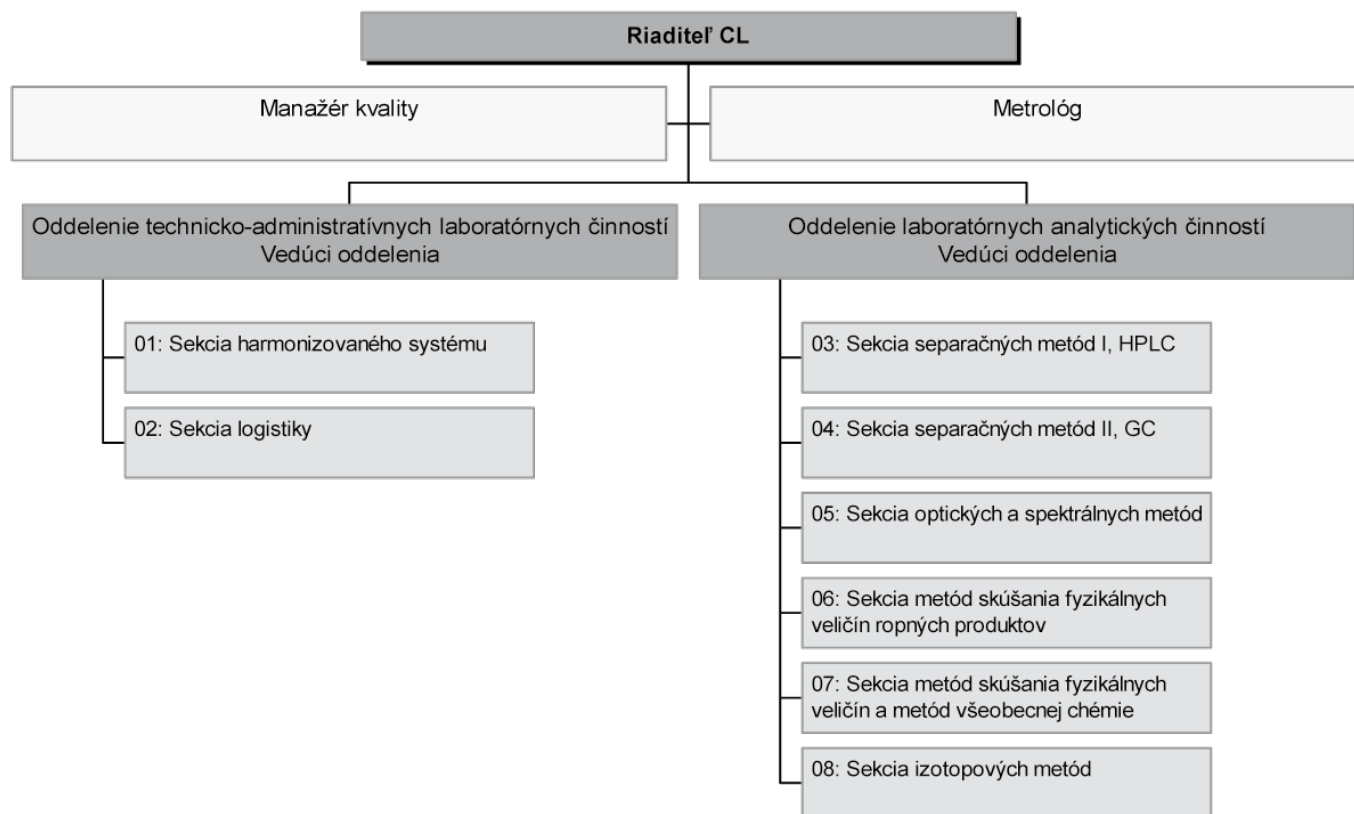
Oddelenie laboratórnych analytických činností – vykonáva samotnú expertíznu činnosť na vzorkách zaslaných do CL.

Oddelenie technicko-administratívnych činností – zabezpečuje logistickú čin-

nosť CL, prijíma a metodicky riadi odber vzoriek a zabezpečuje komunikáciu medzi CL a colnými úradmi.

Oddelenia CL sa v rámci vnútorného organizačného poriadku laboratória delia na osem sekcií, a to podľa svojej hlavnej činnosti. Neoddeliteľnou súčasťou CL je manažér kvality, ktorý zodpovedá za trvalé dodržiavanie systému kvality v súlade s normou STN EN ISO/IEC 17025:2005.

Organizačná štruktúra CL

Podrobnejšie informácie o práci jednotlivých sekcií a samotnej činnosti CL sa dozviete v ďalšom čísle Colných aktualít.

pplk. Ing. Ladislav Bistrický

Piate výročie vzniku Colného kriminálneho úradu

Začiatok nového roku sa už tradične nesie v znamení osláv. Výnimkou nebol ani rok 2010, ktorého príchod očakával aj Colný kriminálny úrad (CKÚ). V januári totiž oslávil päť rokov svojej existencie. Aká bola história a dôvody jeho vzniku? Čo prinieslo týchto päť rokov? Odpovede na tieto aj mnohé iné otázky sa dozvieme v nasledovných riadkoch.

Krátky pohľad do histórie

Priamym predchodcom CKÚ bol colný kriminálny útvar, ktorý vznikol 1. 1. 2003 zlúčením odboru pátrania (3. odbor) a odboru drog a nebezpečných materiálov (11. odbor) Colného riaditeľstva SR. Dôvodom vytvorenia tohto útvaru bola príprava vstupu SR do Európskej únie (EÚ). Pribúdajúce kompetencie colnej správy, globalizácia obchodu a nárast nových foriem kriminality v colnej oblasti priniesli potrebu vytvoriť špecializovaný úrad zameraný na plnenie týchto úloh. Novelou zákona č. 652/2004 Z. z. o orgánoch štátnej správy v colníctve vznikol 1. 1. 2005 CKÚ ako samostatný úrad s celoslovenskou pôsobnosťou.

Základné ciele – efektivita a účinnosť

Počas piatich rokov svojej existencie prešiel úrad niekoľkými reorganizáciami, ktoré súviseli s posilňovaním jeho kompetencií. Zmeny boli zamerané na zvýšenie efektivity a účinnosti CKÚ. V začiatkoch svojej existencie mal úrad oprávnenie vyšetrovať trestné činy s trestnou sadzbou do troch rokov. Posledné tri reorganizácie od roku 2007 však smerovali k získaniu úplných vyšetrovacích kompetencií trestných činov v colnej a daňovej oblasti. Tento cieľ sa mu podarilo dosiahnuť 1. 9. 2009. Novelou zákona č. 652/2004 Z. z. o orgánoch štátnej správy v colníctve získal CKÚ úplné vyšetrovacie kompetencie v desiatich oblastiach.

Bojuje proti podvodom a chráni trh

Medzi hlavné úlohy CKÚ patrí boj proti colným a daňovým podvodom v styku s cudzinou. V daňovej oblasti vyšetroje prípady skrátene, nezaplatenia dane a poistného a neodvedenia dane. Zastrešuje tiež porušenie predpisov na označenie tovaru, ochranu chránených druhov rastlín a živočíchov, ochranu práv duševného vlastníctva a nedovolené nakladanie s odpadmi. V rámci štátnej služby je oprávnený vyšetrovať prípady porušenia právomocí verejného činiteľa a marenie úlohy verejným činiteľom. Zároveň bojuje proti nedovolenému obchodu s tovarmi podliehajúcimi spotrebným daniam a nedovolenému obchodu s drogami a ich prekurzormi.

Medzinárodná spolupráca úspešne funguje

CKÚ spolupracuje so svojimi partnermi na svetovej, európskej, ale aj národnej úrovni. Svojou účasťou na spoločných colných operáciách významne prispieva k potlačaniu nelegálnej činnosti. Významná je aj spolupráca s EUROPOL-om a Svetovou colnou organizáciou či bilaterálna spolupráca so susednými krajinami, resp. s krajinami, cez ktoré vstupuje na územie EÚ významná časť tovaru určeného na slovenský trh. Nemenej dôležitá je aj kooperácia s Ukrajinou, ktorej hranica je vstupnou bránou na územie EÚ. Jej ochrana je preto pre SR veľmi dôležitá.

Dobré základy do budúcnosti

Na vymenovanie všetkých činností, ktoré CKÚ vykonáva, tento priestor nestačí. Za päť rokov existencie sa však stal neoddeliteľnou súčasťou colnej správy a je akceptovaný na národnej aj medzinárodnej úrovni. Za toto krátke obdobie boli postavené základy, na ktorých je možné úrad ďalej rozvíjať.

V súvislosti s okrúhlym výročím CKÚ prinášame rozhovor s jeho riaditeľom pplk. Mgr. Jozefom Dudášom:

• Pán riaditeľ, ste už štvrtý rok vo funkcii, ako hodnotíte uplynulé obdobie?

Úrad vznikol ako samostatný subjekt začlenený do štruktúry colnej správy ako prirodzená potreba reagovať na vnútorné historické zmeny, ale aj na vstup Slovenska do Európskej únie a s tým spojené plnenie nových úloh colnej správy. V počiatkoch bolo nutné reagovať na to, čo vývoj prinášal doma a, samozrejme, plniť i medzinárodné záväzky. Prvotné kompetencie boli obmedzené, ale postupne sme na základe vlastných skúseností a dosiahnutých výsledkov mohli iniciatívne úrad ďalej rozvíjať. Veľmi dôležitá bola akceptácia úradu doma i v zahraničí.

• Čím je podľa vás charakteristická prítomnosť, spojená s vaším úradom?

S prihliadnutím na relatívne krátku históriu je pre nás veľmi dôležité, že po počiatočnom plnení úloh, ktoré vznikali pod vplyvom momentálnych potrieb a požiadaviek, sme mohli už na základe vlastných plánov a vízií zavrieť proces personálneho a materiálneho zabezpečenia úradu. Výrazne sme sa posunuli vpred. Podarilo sa nám na základe dlhodobej systematickej práce úspešne získať plné vyšetrovacie kompetencie. To bolo mojim osobným cieľom pri nástupe do funkcie riaditeľa. Pre CKÚ i colnú správu je to významný historický medzník. Som rád, že som sa na tomto rozvoji mohol osobne zúčastniť. Teší ma, že ich úspešné aplikovanie do praxe je spojené s piatym výročím vzniku úradu. Je to uznanie pre úrad i jeho zamestnancov.

• Ako vidíte budúcnosť úradu?

Tak ako neoddeľujeme históriu úradu od súčasnosti, aj budúcnosť stavíme na našej kvalitnej práci v prítomnosti. Vychádzajúc z úspešnej histórie a dosiahnutých reálnych výsledkov pri odhaľovaní a vyšetrovaní colných a daňových trestných činov verím, že CKÚ bude naďalej svojou prácou plniť zákonom dané úlohy v prospech štátu a jeho občanov. Som hrdý, že budúcnosť úradu môžeme už dnes spájať s jeho súčasným pozitívnym obrazom a ohlasom v spoločnosti. V budúcnosti chceme, vzhľadom na otvorenosť našej ekonomiky, intenzívnejšie a ešte kvalitnejšie spolupracovať s partnerskými zložkami v EÚ, ale aj s tretími krajinami. Doterajšie skúsenosti a výsledky sú hodnotami, na ktorých je možné rozvíjať úrad v budúcnosti.

• Čo by ste zapriali úradu do budúcnosti?

Moje osobné prania sú spojené s ľuďmi, ktorí na colnom úrade pracujú. Je pre mňa dôležité, aby tento kolektív prevažne mladých ľudí mohol naďalej ambiciózne plniť všetky úlohy a vízie spojené s týmto úradom. Aby mali dostatok síl, vedomostí, skúseností a entuziazmu vyrovnávať sa so všetkými ťažkosťami a problémami, ktoré im život pri plnení náročných úloh spojených s colníckou prácou prináša.

kpt. Ing. Martina Kereková a kpt. Mgr. Stanislav Ďurina

Prešovskí colníci spoznávali praktiky nelegálnych obchodníkov s umením

V Colných aktualitách 7-8/2009 sme priniesli informáciu o nových právnych normách týkajúcich sa predmetov kultúrnej hodnoty, ktoré nadobudli platnosť 1. 6. 2009. Konkrétne ide o zákon č. 207/2009 Z. z. o podmienkach vývozu a dovozu predmetu kultúrnej hodnoty a o doplnení zákona č. 652/2004 Z. z. o orgánoch štátnej správy v colníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a zákon č. 206/2009 Z. z. o múzeách a galériách.

Falšovanie umenia trápí celú Európu

Spomínaná legislatíva priniesla colníkom nové kompetencie, ktoré súvisia s pohybom predmetov kultúrnej hodnoty v rámci územia Európskeho spoločenstva. Doterajšie právne normy totiž upravovali pohyb predmetov kultúrnej hodnoty len pri dovoze a vývoze do tretích krajín. V súvislosti s prevzatím nových kompetencií zorganizoval CÚ Prešov ešte v júli 2009 prednášku na tému umelecké diela a ich rodokmeň. Keďže prednáška umeleckého kurátora Múzea moderného umenia Andyho Warhola v Medzilaborciach Mgr. Martina Cubjaka vyvolala u prešovských colníkov veľký záujem, kurátor navrhol zorganizovať ďalšiu. Tentoraz sa však zamerával na prezentáciu najpoužívanejších spôsobov falzifikovania. Odborníci, ktorí sa zaoberajú touto problematikou, totiž bijú na poplach. Podľa informácií denníka Mladá fronta Dnes až polovica umeleckých diel predávaných na českom trhu nie sú originály, pričom tieto falzifikáty smerujú aj na slovenský trh. Napriek tomu na Slovensku nie je taká alarmujúca situácia ako v susednom Česku. Najčastejšie sa falšujú obrazy slovenskej moderny, ako sú Miloš Bazovský, Ladislav Medňanský, Koloman Sokol, Mikuláš Galanda, ale aj Martin Benka z ranného obdobia. Medzi odborníkmi vraj kolujú informácie o falšovateľských dielňach nachádzajúcich sa v Bratislave, Banskej Štiavnici a v Košiciach. Podobne je na tom aj celá Európska únia. Podľa odhadu Interpolu viac ako polovica umeleckých diel, s ktorými sa obchoduje v Európe, nemá s originálom nič spoločné. Falšovatelia obrazov používajú v súčasnosti už také vyspelé techniky, že si ich diela ako originály občas kúpia aj znalci. V jednom prípade dokonca došlo k takej absurdnej situácii, že sám autor originálu uznal falzifikovaný obraz za svoj. Ideálnymi adeptmi na kupcov napodobnenín sa stali zbohatlíci, ktorí sa svoje peniaze rozhodli investovať do umenia. V ich prípade však nejde o klasických zberateľov, ale o akúsi formu investície. Títo ľudia si často zavesia na steny obrazy, ktoré považujú za čosi ako bankové účty. Netušia však, že pomocou podplatených súdnych znalcov, ktorí potvrdili „pravosť“ falošných umeleckých diel, sa stali obeťmi podvodu.

Falšovatelia majú vlastné pravidlá

Kópia umeleckého diela je z istého zreteľa „priznaným“ falzifikátom a spravidla nevzniká preto, aby sa s ňou obchodovalo. Pri „nepriroznanom“ falzifikáte sa už ocitáme vo sfére trestného práva a jeho hodnota je nulová. Na kópii musí byť jasne napísané, že ide o imitáciu, musí byť uvedený, kto je jej autorom, a rozmerom sa musí líšiť od originálu. Autor imitácie sa nesmie pokúšať vytvoriť obraz s dojemom starého plátna nahľadaného zubom času. Tieto pravidlá však

neakceptujú falšovatelia, ktorí majú v úmysle na plagiátoch nelegálne zbohatnúť. Pri výbere vhodného diela na falzifikovanie zohľadňujú vlastné faktory. Najviac falšujú autorov, ktorí sa dobre predávajú. Musia si však byť vedomí aj toho, že falzifikovanie menej tvorivých autorov je oveľa riskantnejšie ako falšovanie umelcov typu Bazovského či Medňanského, ktorí namaľovali mimoriadne veľa obrazov. Je teda pravdepodobnejšie, že nie všetky ich diela sú zmapované, a preto sa stále ešte môžu objavovať nové. Naopak diela menej produktívnych autorov sú už odborníkmi dôkladne zmapované a zaevidované. Sofistikovaný falzifikátor zvyčajne pracuje dvomi spôsobmi. Ako vzor si môže zvoliť konkrétny originál, z ktorého vytvorí repliku. Riziko odhalenia je však v tomto prípade veľké, lebo diela významných umelcov sú notoricky známe a opakovane publikované. Druhým, častejšie používaným spôsobom falšovania je tzv. „skladačka“, kde sa zo štyroch obrazov vyberú komparatívne motívy a vznikne tak piate „originálne“ dielo. Tento ťažšie odhaliteľný postup si však vyžaduje skutočného profesionála, nakoľko falzifikátor už „nekopíruje“, ale nanovo „tvorí“ v duchu svojho vzoru. Umiestneniu falzifikátov na trh sa snažia zabrániť aj aukčné siene, a to tým, že pred každou aukciou vydajú katalóg, v ktorom zdokumentujú jednotlivé diela. Aj vďaka tomuto opatreniu sa pravdepodobnosť, že na aukcii kúpíte falzifikát, v posledných rokoch značne znížila.

Bojovať musíme spoločne

Falšovanie umeleckých diel je v súčasnosti najväčším problémom renomovaných múzeí a aukčných siení. Boj proti takýmto nelegálnym umelcom stojí nemalé peniaze. Vyžaduje si spoluprácu nielen všetkých zainteresovaných strán, teda majiteľov múzeí, aukčných siení a odborných znalcov, ale aj obchodníkov, policajtov či colníkov. Vedomosti, ktoré získali prešovskí colníci na prednáške, považujú za devízu do budúcnosti. Vzjomnú spoluprácu s colníkmi si však cení aj sám kurátor, ktorý svoje poznatky o novej legislatíve získané od colníkov už stihol využiť aj v praxi. V novembri 2009 mu totiž kolegovia z Peru zaslali ako dar 33 obrazov insitného umenia, a tak ho požiadavka colníkov na predloženie potrebných dokladov nezaskočila.

mjr. Ing. Renáta Kravcová

Bratislava a okolie

Aj v roku 2010 zostaneme verní regiónom, v ktorých sídlia naše colné úrady. Keďže ich štruktúru i prácu sme vám už na stránkach časopisu predstavili, tentoraz sa zameriame na kraje, v ktorých sa nachádzajú. Colné úrady totiž v priebehu roka privítajú nejednu zahraničnú návštevu, ktorá sa okrem pracovných záležitostí neraz zaujíma aj o krásy nášho malého veľkého Slovenska. A že ich je v každom kraji dostatok, o tom sa môžete presvedčiť aj vy. Prírodné rarity, zaujímavé miesta a historické pamiatky vám totiž predstavujú samotné colné úrady.

Západ láka najmä kultúrou a pamiatkami

Bratislavský samosprávny kraj sa nachádza v západnej a juhozápadnej časti SR.

S rozlohou 2 053 km² je najmenším, no zároveň ekonomicky najsilnejším krajom SR. Predurčuje ho na to jeho výhodná centrálna poloha v stredoeurópskom priestore a dobrá dopravná dostupnosť, vďaka ktorej plní funkciu medzinárodnej križovatky v cestnej a železničnej doprave. Kraj každoročne priláka veľké množstvo turistov, ktorých okrem prírodných krás zaujme aj bohaté kultúrne dedičstvo. V pamiatkovom fonde je registrovaných 2 560 nehnuteľných národných kultúrnych pamiatok a 1 951 hnutelných. Na zápis do Zoznamu svetového dedičstva UNESCO sú navrhované lokality Limes romanus s rímskymi antickými pamiatkami na strednom Dunaji a pamätník slávneho rabína Chatama Sófara (1762 – 1869) v Bratislave.

V hlavnom meste je na čo pozerat

Turisti väčšinou miera do nášho hlavného mesta, ktoré sa hrdí viacerými historickými ozdobami. Patria medzi ne nádherné šľachtické paláce a meštianske domy – Mirbachov a Pálffyho palác s expozíciami Galérie mesta Bratislavy či Primaciálny palác, ktorý je sídlom primátora. Ďalšou pýchou mesta je nová budova Slovenského národného divadla, jedna z najvýznamnejších kultúrnych inštitúcií Slovenska, ktorá začala písať svoje dejiny roku 1920. Stará budova Slovenského národného divadla sa môže pochváliť unikátnym lustrom, ktorý má 2 532 žiaroviek. Môže tak vytvoriť 22 miliónov svetelných kombinácií. Za zmienku tiež stojí honosná Reduta, dnešné sídlo Slovenskej filharmónie. Medzi sakrálné skvosty patria gotický Dóm sv. Martina, Františkánsky kostol, Kostol klarisiek a secesný Modrý kostolík. Jedinečnosťou Bratislavy sú tri historické námestia, ktoré spájajú starobylé romantické uličky. Ich útulné kaviarničky, vinárne s ochutnávkou malokarpatských vín či reštaurácie s národnými a svetovými špecialitami ponúkajú osvieženie po vyčerpávajúcom pamiatkovom maratone mestom. Milovníci histórie si každoročne zgustnú na korunovačnej slávnosti, ktorá pripomína slávnú minulosť mesta. Trasa ceremoniálu vedie po „korunovačnej ceste“, ktorú dnes označuje 178 mosadzných platničiek v dlažbe historického centra. Neprehliadnuteľná je majestátna silueta Bratislavské-

ho hradu, viditeľná z veľkej diaľky. Svoju prezývku „obrátený stôl“ dostal podľa štyroch robustných hradných veží. Vyníma sa 85 metrov nad hladinou Dunaja. Na východnej terase hradu sa zachovali zvyšky kamennej baziliky z deviateho storočia ako súčasť veľkomoravského hradiska.

Minulosť prelína súčasnosť

Kroky mnohých turistov vedú ku rokokovému Grassalkovichovmu palácu, ktorý je s rozľahlou verejne prístupnou francúzskou záhradou sídlom prezidenta SR. Námestie pred prezidentským palácom zdobí novodobá fontána Zem – planéta mieru. Pešia zóna Bratislavou vedúca Starým mestom sa vinie aj pod Michalskú bránu, ktorá je jedinou zachovanou bránou stredovekého mestského opevnenia. Z jej veže je krásny výhľad na historické centrum. Oslobodenie Bratislavy na sklonku druhej svetovej vojny pripomína monumentálny pamätník Slavín, na ktorom je pochovaných 6 845 sovietskych vojakov padlých pri oslobodzovaní mesta a okolia v apríli 1945.

Brehy Dunaja spája niekoľko mostov. Netradičný je pylónový Nový most bez piliera v toku rieky. Oblíbenou atrakciou turistov je reštaurácia v tvare UFO na hlavici pylónu, umožňujúca vtáčí pohľad na dominanty mesta.

Karpaty a starobylé hrady očaria

Návštevníkom nášho hlavného mesta sa určite oplatí vyraziť aj do blízkeho okolia. Na území Bratislavského kraja sa totiž nachádzajú tri veľkoplošné chránené krajinné oblasti (CHKO) s celkovou výmerou 47 834 ha. Ide o CHKO Malé Karpaty, CHKO Záhorie a CHKO Dunajské luhy. Okrem krásnej prírody zaujme aj hrad Devín, ktorý je jedným z najstarších písomne doložených hradov na Slovensku. Vyhľadávaná je aj architektonická dominanta Malých Karpát, unikátna renesančná pevnosť, hrad Červený Kameň. Jeho impozantné interiéry v renesančno-barokovom štýle sa zachovali v historicky vernej podobe. Atraktívne gigantické podzemné priestory hradu ho zaraďujú medzi najväčšie objekty svojho druhu v strednej Európe. Oblíbeným výletným miestom je pieskovisko Sandberg, svetoznáma paleontologická lokalita. Našlo sa tu 300 druhov skamenených organizmov. Sú pozostatkom života v mori, ktoré sa tu rozprestieralo pred 14 – 16 miliónmi rokov.

Pre každého niečo

Na svoje si v Bratislavskom kraji prídu aj rodiny s deťmi, ktoré by nemali vynechať Dinopark v bratislavskej ZOO. Ide o unikátnu expozíciu druhohorných plazov v strednej Európe v životnej veľkosti. Známy je aj areál vodných športov v Čunove, ktorý ponúka adrenalinovú zábavu – vodný slalom a raft. Len kúsok od Bratislavy sa nachádza dokonalé miesto pre oddychový raj. Rekreačno-relaxačný vodný svet Aquapark Senec v známom areáli Slnčné jazerá je vyhľadávanou atrakciou pre celoročný oddych. Ponúka pohodu v perličkových oddychových bazénoch, kamikadze šmyklavky pre milovníkov adrenalínu, tsunami štvordráhu pre preteky s priateľmi, neodolateľné tornádo – lievik „space hole“, jediná a najväčšia vodnú atrakciu tohto druhu na Slovensku. Kraj však poznajú nielen milovníci športu a relaxu, ale aj vinári. Malokarpatská vinohradnícka oblasť je totiž druhá najrozsiahlejšia spomedzi šiestich vinohradníckych regiónov na Slovensku. Vinič sa na slnečných svahoch Malých Karpát pestuje už vyše dvoch tisícročí. Z bielych odrôd dominuje Veltlínske zelené, Silvánske zelené, Rizling vlašský, Dievčie hrozno, Rulandské biele a Müller – Thurgau. Z modrých odrôd dominuje Frankovka modrá, Svätovavrinecké a Cabernet Sauvignon. Najvýznamnejší slovenský vinohradnícky región spája najlepších producentov vína v združení Malokarpatská vína cesta. Vďaka nemu Bratislavský kraj aktívne žije vínom.

Jedinečné prvenstvá

Bratislava má v porovnaní s inými mestami Slovenska v talóne niekoľko prvenstiev. Niektoré z nich môžu návštevníci vidieť aj na vlastné oči:

- kráľ Matej I. Korvín (1465) tu založil prvú humanitnú univerzitu Academia Istropolitana – tu sa nachádza najstaršia radnica
- rokokový Apponyiho palác – zbierky najstaršieho mestského múzea (1868)
- najstarší verejný park v Európe (1776) – dnešný Sad Janka Kráľa na pravom brehu Dunaja
- najväčšia fontána – na Námestí slobody, jej priemer je deväť metrov, hmotnosť 12 ton, objem vody 2 000 m³
- prvé vydané slovenské noviny – roku 1783
- najväčší potočný mlyn – Schaubmarov mlyn v Pezinku – Cajle (kultúrna a technická pamiatka, jeden z najväčších mlynov, kde sa nachádza Galéria insitného umenia (SNG) ako prvá a jediná svojho druhu na Slovensku)
- najstaršie mariánske pútnické miesto v Uhorsku – Marianka (nachádza sa na Medzinárodnej mariánskej turistickej trase Mariazell – Czenstochowa)

npor. Ing. Tatiana Lukáčiková a -ds-

Colná správa a finančná stráž pred vznikom Československej republiky (1917 – 1918)

Vznik Československa (28. 10. 1918) závisel nielen od politických, ale aj od ekonomických podmienok doby. Šľachta v Rakúsku a Uhorsku nedávala novej republike dlhé trvanie. Verila, že v krátkom čase ČSR zbankrotuje a situácia sa vyvinie v jej prospech. Nová republika totiž zdedila štátny aparát a úradníkov, ktorí dovtedy slúžili monarchii. Patrili k nim aj financí a colníci, ktorí mali v rokoch 1917 – 1918 skutočne „pestrý“ život.

Vojnou zničená monarchia zvyšovala dane

Hospodársku situáciu rakúsko-uhorskej monarchie v rokoch 1917 – 1918 poznačil hlavne nedostatok pracovníkov, trpela opotrebovaním značnej časti výrobných prostriedkov, jednostranným využívaním výroby na vojnové účely a vyčerpaním zásob surovín. To si vyžiadalo nutnosť zvýšiť dovoz tovarov a potravín zo zahraničia, ktorému sa vývoz recipročne nemal šancu vyrovnávať. Clá na potraviny boli zrušené, čo sa nepozdávalo poľnohospodárskym kruhom, ktoré chceli na vojne ešte viac bohatnúť. Ceny potravín vzrástli oproti predvojnovému obdobiu o 50 %, pričom napr. ceny odevov len o 25 %. Z fiškálneho pohľadu jediným východiskom pre monarchiu sa javilo šetrenie výdavkov a potieranie úžery. Len deficit štátnych železníc dosiahol 100 miliónov korún. Na príjmovej strane rozpočtu bol vo všetkých oblastiach zaznamenaný úbytok daní. Najviac klesla výška vybraných daní z piva, cieľ a príjmov z tabakovej réžie.

Preto bola k 1. 11. 1917 zavedená nová daň z cukru a k 1. 1. 1918 daň z vína, z ktorej sa predpokladal výnos 112 miliónov korún. Dodatočne mali byť zdanené aj jeho zásoby. S cieľom vybudovať väčšiu dôveru vo finančnú stráž boli jej členovia vyzvaní, aby ihneď pri objavení nedostatkov v súvislosti s novou daňou nespisovali protokoly (tzv. pozastávky), ale poučovali podnikateľov. Zvýšená bola aj daň pozemková a daň z príjmu. Výrazne sa zvýšilo cestovné na železnici. Boli to však časy, keď sa za statočnosť vyplácalo, a to doslovne. Podľa cisársko-kráľovského (c. k.) nariadenia ministerstva vojny zo 14. 12. 1914

mal majiteľ medaily Za statočnosť nárok na mesačné prídavky nasledovne: za zlatú medailu 30 korún, za striebornú I. triedy 15 korún a za striebornú II. triedy 7 korún a 50 halierov.

Cisársko-kráľovská colná služba

Kurzy pre colnú službu boli zriadené pri hlavných colných úradoch vo Viedni, Prahe, Lvove a Terste, kde sa vykonávala aj nižšia colná skúška. Písomná časť skúšky bola zameraná na vedenie colnej agendy. Ústna pozostávala z chémie na úrovni vyššej reálnej školy, chemickej terminológie, tovaroznalectva, colného konania, účtovníctva a trestného dôchodkového zákona. Vyššia colná skúška sa dala absolvovať iba na Hlavnom colnom úrade vo Viedni. Pozostávala z tých istých predmetov, ale v oveľa širšom a podrobnejšom meradle. Mohla byť zložená len po dvojiročnom pôsobení v desiatej hodnostnej triede a bola nutná pre ustanovenie do deviatej hodnostnej triedy. Colný úradník bol po absolvovaní colného kurzu oprávnený vykonávať kontrolu tovaru, vyhotovovať nálezy, viesť register, štatistiku, vykonávať pokladničnú a účtovnú službu, čiastočne administratívnu a železničnú výpravnú službu. Skúška zo štátneho účtovníctva a vedenia pokladne nebola nutná a netvorila podmienku pre prijatie, resp. služobný postup.

Zvyšovanie plátov dosiahli až po dvoch rokoch

Finančná stráž si musela zvýšenie plátov a dôchodkov tvrdo vydobýť. C. k. četníctvu (nem. k. Gendarmerie, resp. rakúskemu četníctvu) boli pridelené drahšie prídavky už začiatkom vojny (1914), a to paušálom 70 halierov na deň (t. j. 21 korún mesačne). Prítom c. k. četníctvo ako zbor nemalo podľa dobových záznamov žiadny stavovský spolok ani vlastný časopis, ktorého prostredníctvom by tlmočilo svoje požiadavky. Finančná stráž mala spolkovú organizáciu a odborové noviny, ktoré stále tlačili na zvyšovanie plátu. Prídavok sa jej podarilo vydobýť až po dvoch rokoch vojny (v roku 1916), a to 55 halierov denne (16 korún 66 halierov mesačne). V roku 1916 bol c. k. četníctvu tento prídavok zrušený, ale po krátkom čase bol znovu zavedený vo výške dvoch korún denne (60 korún mesačne), takže nakoniec bol 3,6 krát vyšší ako u FS. Rakúska vláda v Českej krajine zvýšila platy a dôchodky financov s platnosťou od decembra 1916 až do decembra 1917 podľa platovej triedy, ale len o 9 – 12 % (192 až 1 644 korún ročne). Tie boli po 1. 8. 1917 na veľký nátlak opäť navýšené v rozmedzí 17 – 128 %. Najviac boli zvýšené najmenšie platy, t. j. najvyššie platové triedy (čím bola väčšia prax a funkcia, tým bola trieda nižšia) a najvyššie platové stupne, ktoré boli štyri, podľa počtu vyživovaných osôb.

V Uhorsku zarábali úradníci viac

V Uhorskej časti monarchie bol drahotný prídavok na rok 1917 zvýšený o 50 %. Koncom roka 1917 vypracovala uhorská vláda zákon, podľa ktorého sa platy všetkých štátnych zamestnancov zvyšovali tiež o 50 %. Dovtedajšie ročné mzdy úradníkov podľa stupňa ich vzdelania boli nasledovné:

- absolventi obcej alebo meštianskej školy od 4 200 – 7 800 korún,
- absolventi stredných škôl od 5 400 – 11 000 korún,
- absolventi vysokých škôl od 6 000 – 22 000 korún.

Pre porovnanie, v Čechách tvorilo ročné slúžne od 1600 – 18 000 korún.

Uhorským úradníkom sa však ich platové ohodnotenie nepozdávalo a označili ho za absolútne nedostatočné na aktuálne pomery. Preto sa 9. 12. 1917 v Bu-

Gínovec: nemecká a rakúsko-uhorská colníca

dapešti na schôdzi štátneho úradníctva a služobníctva uzniesli, že ak nebude navýšenie razantnejšie, obrátia sa s deputáciou priamo na panovníka. Vláde tiež adresovali vyhrážku, že ak im nebude vyhovené, budú sa organizovať v rámci sociálno-demokratického hnutia. Českí financí to (možno zo závidia) okomentovali starým uhorským príslovím „Extra Hungariam non est vita, et si est vita, non est ita (Mimo Uhier nie je život, a ak predaš nejaký je, tak nie je takýto).“ V Uhorsku sa štátnym zamestnancom poskytovala aj podpora pri výchove detí a návšteve škôl. Išlo o finančnú podporu – štipendium od 400 do 700 korún ročne alebo umiestnenie dieťaťa v školskom internáte.

Bojovali aj za uniformy a obuv

Úradníci taktiež požadovali, aby im bol zdvojnásobený príspevok na obuv a oblečenie. Tieto si totiž museli sčasti zabezpečovať sami v špecializovaných krajčírstvach a dielňach (napr. opasky, remene, čiapky). Uniforma pozostávala z pláštá, vychádzzkového kabáta, kabáta a blúzy. Zo súkna boli nohavice, vesta a čapica, plátenné boli nohavice, sako a blúza. V rokoch 1914 – 1915 predstavovala hodnota „eráru“ 160 korún a 50 halierov, v roku 1916 tvorila 245 korún a v roku 1917 sa zvýšila na 333 korún. Ročný paušál na odev bol pritom 120 korún. Látka sa napríklad v roku 1917 podarilo zabezpečiť od vojenskej správy, ale ani to nestačilo a FS požadovala minimálne 50% navýšenie paušálu na odev. Pritom pre nedostatok nití a kože na podrážky, ako aj na opravu obuvi bola údržba rovnošaty veľmi náročná. Financom bolo na jar 1917 sľúbené, že dostanú topánky za 42 korún (pritom v obchode stáli 60 korún). Ten, kto čakal, topánok sa nedočkal, ale zvýšenia cien áno. Topánky totiž v decembri 1917 zdraželi na 140 korún. Nedostatkovým tovarom boli aj nite, kľbko stálo 40 korún. Keď financí v lete 1917 opätovne žiadali aspoň pridelenie topánok, tak bol na každé oddelenie (aby sa nepovedalo) pridelený jeden pár. Zvýšenie plátov a dávok však nebolo pre zamestnancov až takou výhodou, pretože v rovnakom čase ako vstúpilo do platnosti, stúpili zhruba o túto sumu aj ceny potravín a vecí každodennej potreby.

Colnícka profesia mala mnohé úskalía

Financí a colníci závideli železničným zriadencom vlastné kuchyne, kde sa dalo lacno najesť, vlastné opravovne obuvi, uhlie za režíjnu cenu a voľné lístky na vlak. V zime 1917 im vadili nevykúrené kancelárie a ponosovali sa na nadriadených, ktorí neboli v tomto ťažkom hospodárskom období veľmi ochotní žiadať o zvýšenie paušálu na vykurovanie. Financcí sa problém sa snažili riešiť tak, že si brávali kancelársku prácu domov, resp. úradovali len pár dní v týždni. Ako nevďačnú povinnosť vnímali aj výpomoc okresným hejtmanstvám (na Sloven-

Finančná stráž v Rakúsko-Uhorsku

sku župám), kde vykonávali službu pri rôznych exekúciách a iných nepríjemných činnostiach. Verejnosť to nevnímala v dobrom svetle a povest FS tým dosť trpela. Lenže rozkaz bol rozkaz a musela ho vykonať. Ťažké to mali úradníčky a učiteľky, tie sa zo zákona nemohli vydať a museli žiť v celibáte. Podľa viedenských novín z roku 1917 „Neues Frauenleben“ ich v Rakúsku bolo až 40 000. Štát sa však staral príkladne o využitie pracovného času, preto zakázal Nariadením č. 292/1916 Z. R. zo 6. 9. 1916 hru „booky“ a „domino v šiestich“.

Kto sa vyznal, dokázal vyťažiť zo sociálnych dávok viac aj vtedy

Postavenie úradníka v tej dobe je zrejme aj z dobových záznamov. V roku 1917 mala rodina (manželka + štyri deti) po úradníkovi (berný oficiál – 17 rokov praxe), ktorý sa ako vojak v roku 1914 zúčastnil bojov v Haliči a odvtedy bol nezvestný, ročný dôchodok 1 800 korún. Ešte lepšie sa mala rodina istého „úradníka“, ktorý nebol nikdy zamestnaný. Vo veku 48 rokov sa potuloval po

Gínovec (1920)

svete, no keďže narukoval v roku 1916, jeho manželka a šesť detí bez trvalého bydliska zaňho brali podporu 11 korún a 20 halierov denne, t. j. 4 088 korún ročne. Podobné prípady viedli k tomu, že sa koncom roka 1917 spojili českí aj rakúski úradníci, ktorí slúžili v Čechách, a začali spoločne organizovať akcie na zmiernenie „nesmiernej biedy“, ktorá ich ako štátnych zamestnancov postihla.

Povýšenie: „Nevieme, snáď nikdy“

Financí sa tiež snažili, aby bol každý rešpicient s úradníckou skúškou zaradený do stavu úradníkov, čo sa niektorým často nepodarilo ani po 25 rokoch služby. Hranicu navrhovali znížiť na 20 rokov. Každý sa usiloval o zaradenie medzi úradníkov, lebo tým sa výrazne zmenila jeho sociálna úroveň – hlavne o lepšie zapatrovacie pôžitky (teraz „výsluhový dôchodok“) pre jeho rodinu. Podľa posledného personálneho štatútu z toho obdobia bolo v Čechách v roku 1913 spolu 2 506 financov z toho 211 úradníkov a 2 295 členov mužstva. Podiel úradníkov predstavoval 8,5%. V roku 1917 bolo asi 160 rešpicientov FS (titulárnych vrchných rešpicientov), ktorí mali úradnícku skúšku – potravnú alebo colnú. Všetci mali odsľúžených vyše 20 rokov a najmladší mal 47 rokov. Pri otázke, kedy budú povýšení, dostávali od nadriadených odpoveď „Nevieme, snáď nikdy.“

Do dôchodku sa úradníkom nechcelo

Služobne mladší financí tiež požadovali, aby starší kolegovia po odsľúžení stanoveného počtu rokov boli zo zákona povinní odísť do dôchodku. Avšak tí, čo o tom rozhodovali, väčšinou spĺňali dôchodkový vek. Tieto návrhy, ktoré boli predkladané už od roku 1910, preto rázne zamietli. Podľa návrhov v poslaneckej snemovni totiž mala byť služba štátnych zamestnancov cez vojnové roky započítaná ako dvojnásobná, čo by im prinieslo ešte väčší dôchodok.

O tom, ako sa tvorila Colná správa a finančná stráž v ČSR v rokoch 1918 – 1919, napíšeme v budúcom čísle.

mjr. Ing. Marcel Šuštiak

Michal Bartko

Martin Kuzma

Michal Lučko

Druhý februárový utorok bol pre colníkov CÚ Michalovce ťažkým dňom. Naposledy sme sa rozlúčili s tromi dobrými kolegami, ktorí sa už, žiaľ, nikdy nevrátia do výkonu služby na Pobočke CÚ Vyšné Nemecké a na oddelenie špeciálnych technológií vo Vyšnom Nemeckom. Mladý nádejný colník Michal Bartko a dvaja dlhoroční skúsení kolegovia Martin Kuzma a Michal Lučko sa v sobotu ráno 6. 2. 2010 na ceste z nočnej zmeny domov stali obeťami vážnej dopravnej nehody v Humennom. Spolu s rodinnými príslušníkmi, priateľmi a známymi ich 9. 2. 2010 vyprevadili na poslednú cestu aj kolegovia z CÚ Michalovce a bývalí kolegovia z CÚ Prešov. Rozlúčili sme sa s nimi s colníckymi smútočnými poctami čestnej jednotky colnej správy. Martin Kuzma, Michal Lučko a Michal Bartko vzorne reprezentovali colný úrad a kvalitným výkonom služby tak významnou mierou prispeli k dobrému menu colnej správy. Na základe rozhodnutia generálneho riaditeľa CR SR im preto boli udelené vyznamenania in memoriam – strieborné medaily za vzorný výkon služby. Posledné salvy nech sú večným mementom a spomienkou na nich.

Češť ich pamiatke!

CÚ Michalovce

Michal Tekula

(* 10. 11. 1968, † 23. 1. 2010)

Dňa 27. 1. 2010 sme vzdali poslednú úctu nášmu bývalému kolegovi, ktorý nás náhle opustil vo veku 41 rokov. Neočakávaný odchod Michala ranil nielen najbližších príbuzných, ale aj jeho dlhoročných kolegov CÚ Trenčín.

Češť jeho pamiatke!

CÚ Trenčín

Naši jubilanti v januári a februári 2010

60 rokov
Štefan Fedor
CÚ Košice

55 rokov
Anna Fecenková
CR SR

Ivan Ondrejko
CR SR

Anna Kežmarská
CÚ Prešov

Daša Adamová
CÚ Prešov

50 rokov
Irena Brnová
CR SR

Ladislav Lupták
CR SR

Jaroslav Šabík
CÚ Bratislava

František Turkovič
CÚ Trnava

Emil Botoš
CÚ Nitra

Marcela Bulajcsíková
CÚ Nitra

Juraj Straňák
CÚ Nitra

Jaroslav Novák
CÚ Michalovce

Alžbeta Urdová
CÚ Prešov

Gabriela Aronová
CÚ Prešov

Oto Stiksa
CÚ Trenčín

Magdaléna Plšková
CÚ Košice

Pracovné jubileum
20 a 25 rokov

Renára Hlavenková k 1. 1. 2010
CR SR

Jaroslav Michalík k 1. 1. 2010
CR SR

Miroslav Bubla k 16. 2. 2010
CÚ Nitra

Mária Banžuchová k 1. 1. 2010
CÚ Košice

Alexander Szomju k 1. 1. 2010
CÚ Košice

Viktor Šidlík k 1. 2. 2010
CÚ Košice

Pracovné jubileum
30 rokov

Marta Forgáčová k 1. 1. 2010
CÚ Košice

Pri hrobe plastu nachádza potrebný pokoj

Koníčky, ktorým sa venujeme, sú nevyhnutnou časťou nášho života. Niektorým holdujeme len v detstve, iné si nás získajú až v dospelosti. Nájdu sa však aj také, ktoré nás sprevádzajú celý život. Chytia nás za srdce ešte na základnej škole a nepustia ani vtedy, keď sú časy školopovinné už dávnu minulosťou. Presne tak to je aj v prípade Romana Hervaya z CÚ Bratislava, ktorý sa už roky venuje svojej veľkej srdcovke – modelárstvu.

Od papiera k plastu

Roman začal s modelovaním už ako sedemročný. V tom čase nešlo o žiadnu raritu, do modelárskeho krúžku totiž chodili takmer všetci chlapci. Prvé modely, ktoré prešli jeho rukami, pochádzali zo známeho časopisu ABC, ktorý poskytoval veľkú zásobu papierových modelov. Roman po istom čase prešiel na plastové, ktorým sa venuje aj v súčasnosti. Dodnes nezabudol na svoj úplne prvý model, ktorý dostal od svojho starého otca.

Vďaka svojmu hobby uniká z reality

Mnohí ľudia krúčia nad modelovaním hlavou, lebo nechápu, čo dokáže baviť človeka na takej „prpláčke“. Roman však odpoveď pozná. Pri modeloch nachádza hlavne pokoj. Nevyhnutné sústredenie pozornosti na najmenšie detaily mu prináša chvíľkový únik z reality. Za stále novými kúskami ho ženie túžba prekonať sám seba a dotiahnuť model k dokonalej zmenšenine, čo si neraz vyžaduje desiatky hodín strávených nad lepením a skladaním. Bez trepezlivosti to, samozrejme, nejde. A tú si práve prostredníctvom modelovania cibí aj pre bežný život. Ľudia, ktorí ho poznajú, totiž vedia, že ho len máločo dokáže vytočiť.

Niektoré modely robí vyše roka

Roman sa modelovaniu venuje tak často, ako sa dá. Vo voľnom čase má ale vyhradený priestor aj pre svoju rodinu, ktorá mu veľmi fandi. Do karát mu hrá jeho práca na zmeny, ktorá mu umožňuje venovať sa modelom vtedy, keď sú ostatní členovia rodiny v práci alebo v škole. Ťažko merať čas, ktorý strávi nad modelmi... niekedy za stôl nesadne celé týždne, inokedy za ním sedí aj osem hodín bez prestávky. V prípade tohto koníčka totiž ide o beh na dlhé trate. Roman pracuje zvyčajne na viacerých modeloch súčasne, každý má rozrobený v inom stupni stavby.

Zhotovenie modelu ovplyvňujú jednotlivé postupy, ktoré si vyžadujú vyschnutie náterov, tmelov a lepidiel. Niekedy treba nechať farbu schnúť aj mesiac, aby ju ďalší postup nezničil. Za aký čas model dokončí, to závisí aj od toho, či ho stavia len tzv. „zo škatule“ (čiže bez väčších úprav), alebo či chce model detailnejší a musí sa s ním pohrať. Doba vyhotovenia závisí aj od mierky a atraktivity kamufláže, ktorú zvolí. Kým nalepí poslednú časť, môžu prejsť týždne, mesiace alebo aj rok. Tak je to aj v prípade papierového modelu krížnika z druhej svetovej vojny, ktorý stavia už vyše roka. Je v mierke 1 : 200, to znamená, že má dĺžku 1,25 m a približne 4 500 dielcov.

Doma má slušný arzenál

Roman, asi ako každý modelár, má svojich obľúbencov. Sú nimi americké palubné lietadlá z rokov 1960 – 2000, ktoré hrajú jasný prím v jeho výtvoroch. Na to, aby mohol svoj lietadlový park rozširovať, musí mať poriadnu modelársku výbavu. Jednoduchšie farbenie štetcom časom zamenil za vyšší stupeň – striekanie pištoľou (tzv. airbrush), ktoré je trochu náročnejšie na financie. K spomínanej pištoľi, pravdaže, patrí kompresor alebo iné médium so stlačeným vzduchom, ktoré ženie farbu. Oba spôsoby farbenia majú svoje výhody a nevýhody. Všeobecne však platí, že precízne namalovanie štetcami sa rovná priemernému nastriekaniu pištoľou. Okrem týchto základných pomôcok na farbenie disponuje kvantom pilníkov, pinziet, nožníc, ihliel, lúp, klieštikov a iných drobností potrebných na modelovanie. V neposlednom rade sú to farby, ktoré sa takisto delia na niekoľko skupín

(akrylové, syntetické). V pracovnom arzenáli nesmie chýbať ani chémia potrebná na „vyplianie“ modelu (rôzne filtre, umelecké olejové farby, laky na znázornenie tzv. patiny – olietania a opotrebenia modelu).

Trendy neobišli ani modelovanie

Modelárstvo prešlo za posledné roky výraznými zmenami. Vzárost počet jeho fanúšikov a boom nastal aj v technológiách. Výrobcovia modelov sa snažia predbiehať v dômyselnosti rozloženia dielcov, vo vycibrenosti detailov či v minime odliatok z foriem. Nastal tiež rozmach výroby rôznych modelových doplnkov (akýsi tuning). Výrobcovia ponúkajú rôzne odliatky motorov, laserom rezané kovové dielce, ktoré doslova vyšperujú model. Je už len na modelárovi, či bude stavať model „len tak“, alebo si kúpi doplnky v trojnásobnej hodnote modelu. Niektorí modelári radšej stavia na kreativitu a dávajú prednosť vlastnej výrobe doplnkov.

Na webe je všetko, aj modelári

Modelári, ktorí sa v minulosti združovali v kluboch, využívajú na vzájomnú komunikáciu internet. Práve vďaka medzinárodnej počítačovej sieti je v kontakte veľa relatívne cudzích modelárov, ktorí sa schádzajú na modelárskych fórach a stránkach klubov. Diskutujú na nich o rôznych modeloch, komentujú si svoje stavby, hodnotia zvolené postupy, „vychytávajú“ a celkové modelárske dianie. Samozrejme, stretávať sa môžu aj na modelárskych výstavách a súťažiach, ktoré majú v Česku a na Slovensku bohatú tradíciu. Sú vhodnou prezentáciou nielen pre kluby, ale aj pre jednotlivých modelárov.

Rád by pomáhal aj mladým

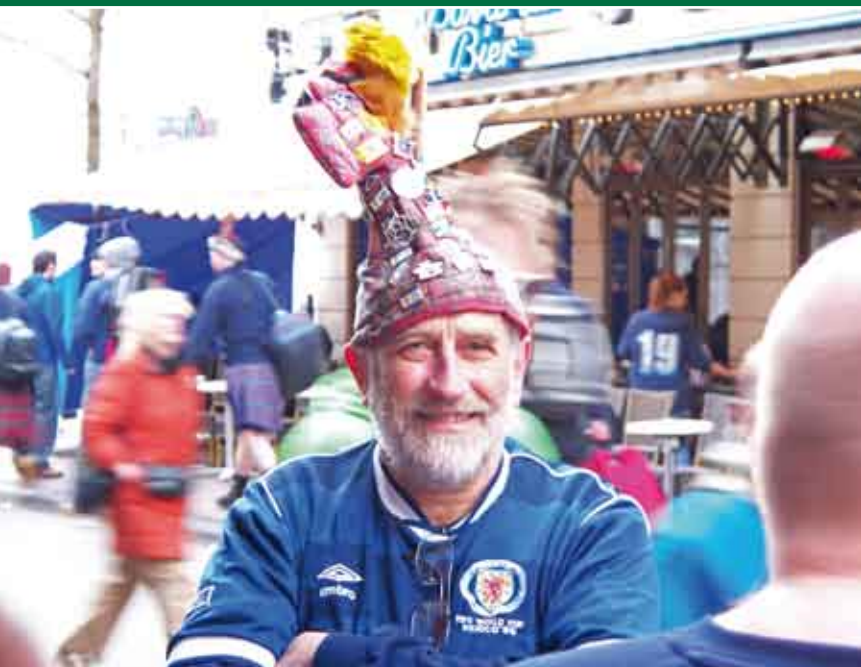
Roman, ktorý sa svojmu koníčku venuje od detstva, vedie k modelovaniu aj svojho syna. Premýšľa dokonca nad obnovením modelárskeho krúžku, v ktorom by sa chcel venovať mládeži. Záujem o toto hobby je totiž veľký. Modelovanie je finančne dostupné, takže sa mu môže venovať skutočne každý. O tom, že má svoju budúcnosť, napokon svedčia aj mnohé slovenské úspechy na prestížnych medzinárodných súťažiach.

-ds-

súťaž FOTO

Fotosúťaž, do ktorej prispievate svojimi zábermi, pokračuje aj v tomto roku. Predtým, ako dáme priestor novým adeptom, ktorí sa chcú dopracovať sa na stupeň najvyšší, pripomeňme si minuloročného víťaza zvoleného spomedzi všetkých fotoprispievateľov redakčnou radou. Za rok 2009 sa ním stal Vladimír Kozák (jeho snímky boli uverejnené v Colných aktualitách 1-2/2009). Víťazovi gratulujeme a posielame avizovanú cenu. Ak ju chcete v budúcom roku získať vy, zapojte sa do súťaže a pošlite vaše tri najmilšie snímky. V tomto čísle uverejňujeme príspevky od Jozefa Konturu.